

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00852

NAYE SHRIFTEN FUN YEHOASH
IN TSVEY BENDER

Yehoash

Permanent preservation of this book was made possible

by Marcia & Richard Grand

in honor of

Rena & Morris Grand

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

נייע שריפטען

פון

י ה ו א ש

אין צוויי בענדער

ערשטער באנד : נייע ליעדער

1910

ארויסגעגעבען פון
פערלאג „יהואש“
ניו יארק

NEW COLLECTION
OF
POEMS AND PROSE

BY
YEHOASH

FIRST VOLUME

YEHOASH PUBLICATION SOCIETY
85 CANAL STREET
NEW YORK
1910

Copyright, 1910, by S. Bloomgarden

אינהאלט-פערצייכנים.

ערשטער באנד :

פראלאג.

איך האב געשיפט זיך אויף דעם שנעלען פלוס 3

פון אלטען ברוינען.

קריעת ים סוף 7

פאר מתן תורה 9

דור המדבר 11

עמר לגולגלת 14

ש א ו ל 17

ה ו ר ק נ ו ס 31

מלכת שבא : 1, 2, 3, 4, 5 46

גאט'ס גערעכטיגקייט 59

בין השמשות.

דער טויטער מארשאלעק 65

די ביווע האליאסטרע 68

דער מגפה - ווינקעל 72

דער וואסער - טרענער 75

78	אוינטאָגוע מלאכים
82	ליל שמורים: 1, 2
85	לא ינום ולא יושן שומר ישראל
88	דער נגון
93	די עברות צו תשליך

פון באַרג און טהאל.

97	פראָלאָג
98	דעם בוים'ס נשמה
102	באָרג און אָקעאָן
105	דאָס טייבעל
106	הערבסט - אבענד
107	באָרג - געוויטער
108	נאָכ'ן שטורם
109	אבענד-קלאַנגען: 1, 2, 3
112	שטערען - שימער
113	שטורעם - נאָכט
114	פרייהלינג-שנעע: 1, 2
116	ערב פרייהלינג
117	פון די קעמסקיל בערג:
		פראָלאָג, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.
137	דער הערבסט בוים
141	דער ערשטער שנעע
144	נעכט אין דער גרויסער שטאָדט: 1, 2, 3

האַרײַזױע.ה.

149	פּראָלאָג
150	דיין בילד
151	אַפּשױד
152	פאַרקעהרט
153	פּאַלשע קאַמעדיע
154	מיין עשירות
155	ביודע געבימען
156	עבר - פעדעם
157	צוריסען
158	פאַרגיפּטעט
159	כף הקלע
161	שיריים פון גליק
163	שמערען - פּונקען
164	דער דונקעלער צווייפעל
165	דלילה
168	אויסגעגליהט
169	זעלבסט - נאַרעריי
171	גאַלד און פּסולת
172	רענדלעך פאר פרוטות
173	נאַכוועהעניגים
175	ליעבע'ס הבשחות

177	בלומען - גיפּט
179	די געעפענטע וואונד
180	זומער - נאַכט - טרוים
182	פראַסט - בלום
183	איצט לאַך איך
184	דיין שענע טויט־געשמאַלט

טרוימען און טרעלען.

189	דאָס ניט געזונגענע ליעד
197	כאַטש אַ טרעהר
199	אַ טרוים
200	פרעמד
202	פון פריה ביז שפעט
203	מיין שמערען
204	אַן עולם קמן
205	ווער וויים
206	ווערטער - דאַמפּף
208	שפעטע בלומען
210	דעם שיקזאַל'ס שאַס
212	כת ליצנים
214	אַ יום־טוב — אַ יאָהר־צייט
216	מיין סנד
217	אויך - וואַנדערער
219	שמערץ - שכרות

ערשמער באנד:
נייע ליעדער
פון
יהואש

פּראָלֹג

אין די האַב געשיפּט זיך אויף דעם שנעלען פּלום,
וואו אַלץ פאַרשווינדט און אַלץ פאַרשווינדען מוז,
און האַב מיט געצען פון געזאַנגען —
פון שמערץ דעם בים, פון פרייד דעם קורצען קום,
פון אייביגקייט דעם פליהעדיגען גרום,
געכאַפּט אין וואַרט־געפּלעכט און קלאַנגען.

און ווען דער לוסט־מאַמענט און ווען די פיין,
שוין לאַנג אין שטראַם פאַרטרונקען וועלען זיין,
נאָך וועלען זיי אויף ליפּען שוועבען,
ווי פון דעם שמערען לאַנג שוין שוואַרץ און קאַלט,
נאָך יאָהרען הונדערטער דער שימער פאַלט,
און שפּיגעלט אַפּ דעם שמערען'ס לעבען...

דאך איך און ס'ליעד מיינס טראַגען שטילערהייד
זיך אויך אהין, וואו אלעסדינג פארגעהט —
ווי ס'שמאַרבט דער אַפּשיין פון דעם שמערען...
און ווי דער קול, פארגעהט דער עכאַ אויך,
און ווי די פלאַם, וועט אויך די שפור פון רויך,
פארטראַגען און פארגעסען ווערען...

פון אלטען ברונען

קריעת ים-סוף

(לויט א לעגענדע)

עס שמעהט דאס פאלק אין ווינד און פינסטערנים ביים מעער,
און שרעק און יאוש דריקען אלע הערצער שווער,
דאך הילכט דעם נביא'ס קול דורך שטורעס-ווינד און נאכט :
„גאט צבאות האט באפויהלען און זיין ווארט איז מאכט ;
„דער תהום וועט שפאלטען זיך, אנטרינען וועט דער ים,
„דאך ווער, זאגט, ווער פון אייך, צוגליהט פון גלויבענס-פלאם,
„מיט מוט-היגען פארטרויען צום פראפעט'ס געבאט,
„אין ווילדען שטראם וועט ווארפען זיך, אויף גאט'ס באראט ?“

די שבטים שווייגען... און פון טיעפען גרונד אהער
זיך טראגען ווידערקלאנגען : „ווער פון אייך, זאגט, ווער ?“

און פלוצלונג פון יהודה'ס שבט קלינגט א קול,
און וואקסט אין צעהנדליג טויזענדען : „יהודה זאל
„די ששים רבוא ווייזען דורכ'ן תהום א וועג..“

און דורך דעם נאַכט-געווימער איילען זיך צום ברעג,
די מוט היגע לעגיזאנען פון יהודה'ס פּאַהן,
און מחנה הינמער מחנה שליסט זיך האַסטיג אָן,
און געהט מיט פעסטע טריט צום ים-סוף'ס שוועל:
„מיר זיינען גרייט, אַ הייליגער פּראָפעט, באַפעהל!...“

און ווידערהאַלענדיג אין מויוענד עכאַם, רעדט
דער דונקלער ים: „באַפעהל, אַ הייליגער פּראָפעט!...“

1907

עב עב

פאר מתן תורה

(לויט א לעגענדע)

טום זיינען געווארען די שטערען-געזאנגען,
אין רוים איז א ווארטענדע שמילקייט געהאנגען,
און איבער די וועלטען, מיט שימער פארצויגען,
געשווינדער פון בליץ איז א מלאך געפלויען,
און גלייך ווי פון טויזענד קלארנעמען א כאַר,
געקלונגען זיין אויסרוף האָט הילכיג און קלאַר : —

„צבאות, געמאנעלט אין קלייד פון דער שכינה,
„דורך ליכט-שטראַמען לאַזט זיך אַראָפּ אויף באַרג סיני,
„די צירונג וואָס ער אויף זיין ברוסט האָט געטראָגען,
„נאָך איידער די וועלט איהר געשטאַלט האָט געקראָגען,
„זי שענקט ער צו מענשען געשאַפען פון קויט,
„זי שענקט ער צו קינדער פון קנעכטשאַפט און נויט...“

און כּתובֿ-ווייז זיינען מלאכים געקומען,
באַטריבט זיך געזעצט אין אַ קרייז אין אַ שטומען,

און ס'האָבען די הימלען אין העלפט זיך געשנימען,
און גאָט פון זיין טהראָן איז אַרונטער אין מיטען,
און ס'האָט זיך אין קראַכענדע קולות געהערט,
דער טריט פון באַשעפער וואָס געהט אויף דער ערד...

און באַלד האָט געטומעלט פון דונער דאָס ברילען,
געשענקט איז די תורה... געשעהן איז גאָט'ס ווילען...
און שטילערהייט האָבען געזיפצט די מלאכים:
„אַלמעכטיגער שדי, ווער וויים דינע דרכים? —
„פון שרפים געפליגעלטע קעהרסטו זיך אָפּ,
„און ערד־ברואים שענקסטו דיין טהייערסטע גאָב...“

1907

דור המדבר

ווי גראע נעבעל־פארהאנגען,
צופליסען די יאהרהונדערטען,
און פון דער ווייטער עבר־צייט,
זיך רוקט ארויס א בילד: —

א פוסטע וויסטע מדבר־פעלד...
א הונגעריגעס וואנדער־פאלק,
פארבלאנדזשעט אין דעם הייסען זאמד,
מיט יאוש אָנגעפילט...

און אין זיין צעלט אין איינזאמקייט,
דער פיהרער דער פארצווייפעלטער,
וויינט פרעגענדיג: „ווען וועט דער וועג
זיך ענדיגען אמאל?...”

עס טרייסעלט זיך דער ליווענט־צעלט,
פון ערגעץ־ניט, פון אומעטום,

דערגרייכט דעם נביא'ס אויערען
א מורא'דיגער קול: —

„דער וועג איז קורץ, דער וועג איז גלייך,
„כנען דאָס גרינע דופטיגע,
„כנען דאָס לאַנג־פאַרשפּראַכענע,
„איז נאַהנט פון דיר פאַראַן...“

„דאָך ניט פאַר יענע גשן־לייט,
„וואָס צעהלען די מינומען נאַר,
„ביז אויפגעהן וועט די מאַרגענון,
„כדי צו קלייבען מן...“

„ניט פאַר די קרומע שקלאַפ־מענשען,
„געבאַרען און געהאַדעוועט,
„אויף רימער און אויף בוקען־זיך,
„אַהן קראַפט, אַהן שמאַלין, אַהן מוסת...“

„זיי אַלע וועלען אויסשמאַרבען...
„די ביינער־הויפענס זייערע,
„זיך אייביג וועלען טריקענען,
„אין זאַמד און וויסער גלום...“

„די יונגע בלויז, די מוט היגע,
„וואס וואקסען און זיך האדעווען,
„געקרקעפטיגט פון דער שארפער לופט,
„אין פרייען מדבר-רוים —

„פאר זיי באשטימט איז לאנד כנען,
„פאר זיי דער צוקונפט'ס ווירקליכקייט...
.....

„די קנעכט-טאטעס — באגנוגענען
זיך מוזען מיט'ן טרוים...
.....

1907

עמר לגולגלת

(ילקוט בשלח)

וְזוּ וּזְעַן דְּעַר מְאַרְגְּעֵן הָאֵם אַרְוִיסְגַּעֲשֵׁרְאַצְמַ, **א**
גַעֲלַעֲגֵעֵן אִיז דָּאָס גַּאֲנַצַּע מַדְבַּר־פֶּעֶלְדַ,
מִיט שִׁימַעֲרַדִּיגַע קַעֲרַנַּעַר צוּגַעֲדַעֲקַמַ...
און וּזְעַן פֿון הוֹנְגַּעֲר־שֶׁלְאַף הָאֵם ס'פֶּאַלֶק עֲרוּוֹאַכְמַ,
און פֿון די צַעֲלַמַעַן זִינַע אִיז אַרְוִיסַ,
און הָאֵם דַּעַם דִּימַעֲנַמ־הוּי גַעֲזַעֲהֵן פֶּאַר־שֶׁרִיַיַם —
גַעֲטֶרְאַגֵּעֵן הָאֵם זִיךְ דוּרְךְ דְּעַר גֶּרְאַעַר לֹפַט
פֿון מוּיֵל צוּ מוּיֵל, אָן אַוּיֶסְרוּף פֿול מִיט פֶּרִיַיִד :
„דָּאָס אִיז דְּעַר מַן, דִּי שֶׁפִּיַיִז פֿון גָּאֵם גַּעֲשַׁעֲנַקְמַ...”

דָּאָךְ אִיַדַּעַר נֶאָךְ אָן אִיַנַצִּיג פִּיַנְגַּעַר הָאֵם
בֶּאַרִיַהֲרַט דִּי לֶאַנְגִּי־גַעֲנַרְמַע הִימַעֲל־גָּאָבַ,
און אִיַדַּעַר נֶאָךְ אַ מוּטַעַר הָאֵם צוּמַאַל
דַּעַם הוֹנְגַּעַר פֿון אִיַהֲרַ קֶרְאַנַקֵּעֵן קִיַנַד גַּעֲשַׁמִּילַט —
פֿון גָּאַלְד־גַּעֲשַׁמִּיקַמַע צַעֲלַמַעַן הָאַכַעַן שׁוּיַן
דִּי פִּרַסַמַעַן פֿון די שַׁבַּתִּים זִיךְ גַּעֲאַיַילַמַ.

און צעהנדליגער משרתים הינמער זיי
מיט גרויסע קערב, מיט אלערליי געפעס...
און אבגעטריבען האבען זיי דאס פאלק:
„די בכורה איז פאר אונז... דער פירסט קומט ערשט,
און ווען ס'וועט בלייבען—קלייבט ווי פיעל איהר ווילט...“

און שמאכטענדיג געשטאנען איז דאס פאלק...
פארשעמט גערוקט זיך אן א זייט,
געזעהן די גרויסע קערב זיך אָנפילען,
און צוגעהערט די ווערטער פון באַפעהל:
„דער פירסט קומט ערשט — ווען ער האָט זאָט,
דאָן קומט און געהמט שיריים פראַנק און פריי...“

און פלוצלונג געהט אַ מורמעל דורכ'ן פאלק:
„דער נביא געהט...“

און ששים רבוא פאַר פאַרשמאכטע אויגען האָבען זיך געווענדט
צו משה'ן מיט אַ הונגריגען געבעט: —
„דאָס גאַנצע פאלק, מיט קינד און קייט, וויל שפייז...
האַסט דו באַפויהלען, אַז דער פירסט פון שטאַם
זאָל געהמען ערשט, און מיר — שיריים בלויז?...“

קלאַר דורך דער מאַרגענלופט געקלונגען האָט,
גערייצט פון טיעפען כעס, דעם נביא'ס שטים:

„די שפייז פון גאט איז ווי דער מדבר-זאמד,
ווי מאַרגענמחוי, ווי ווינד, ווי זונענשיין,
פאר יעדען פריי, פאר יעדען איינעם גלויך...
עס איז ניטאָ קיין ערשט, ניטאָ קיין לעצט,
ניטאָ קיין בכורה, קיין שירים ניט...
און יעדער איינער קריגען וועט זיין מהייל.
ניט מעהר, ניט וועניגער — צי פרינק, צי שקלאָף...

„און איהר וואָס פילט די גרויסע קערב אַצינד,
און רייצט מיט שפאָט דאָס הונגעריגע פאָלק —
אומזיסט די האַסט, אומזיסט די גיעריגקייט...
דער לוי פון אייער מיה וועט זיין דער שווייס —
דער שווייס אַליין, וואָס אייער רויב-פיבער
אַרויסגעפרעסט אויף אייער פנים האַט...
און ווען איהר ברענגען וועט אַהיים די לאַסט,
געפינען וועט איהר בלויז די זעלבע מאַט,
וואָס יעדען איז בעשטימט — אַן עומד אויף אַ קאַפּ...“

1907

ש א ו ל

(א דראמאטישער פראגמענט)

(שמואל א, כ"ח)

ע ר ש ט ע ס צ ע נ ע .

(א פינסטערע שטורם-נאכט, אלע וויילע שלענגלען זיך דורך לאנגע געצאקטע בליצען און בעליוכטען א בארג לאנדשאפט מיט ווילדע פעלזען רונד ארום, דאן הערט זיך א דונערקנאל וועלכער קייקעלט זיך דערנאך פאנאנדער אין דומפפע עכאם צווישען די פעלזען-בלאקען. פון א בארג-שפאלט קומט ארויס א וואפענטרעגער מיט א פאקעל אין דער האנד, און הינטער איהם קעניג שאול — א הויכע שטאלצע פיגור, איינגעוויקעלט ביז'ן האלבען געזיכט, אין א לאנגען שווארצען מאנטעל.)

ש א ו ל : —

א מחנה עכאם הילכט פון בארג און פעלז ארויס
דעם קראך פון שאול'ס קעניגרייך ;

אין ווייסע בליצען גליהט די פייערשריפט,
וואָס צייכענט אָן מיין אונטערגאַנג...

וואָפּענטרעגער: —

דעם אונטערגאַנג פון דיינע פיינד
דיר זאָגט דער הימעל אָן מיט דונערקנאַל,
אום דיך מיט נייעם מוטח צו קרעפטיגען
פאַר מאַרגענדיגע שלאַכט.

שאל: —

דעם הימעל'ס שפראַך צו מיר פלעגט ניט
אַ שפראַך פון בליץ און שטורעם זיין,
און ניט אַ פעלדזגאַרגעל פלעגט זיין די קעהל,
וואָס האָט מיר גאַט'ס גענאָד דערצעהלט —
איך האָב געהאַט גאַט'ס פריסטער נעכען זיך.

וואָפּענטרעגער: —

און איצט?

שאל: —

איצט שווייגט ער ווען איך פרעג...
(רעדענדיג ווי צו זיך אליין).
אומזיסט האָב איך געזוכט,
דעם שיקזאַל'ס סודות פון זיין מויל דערגעהן.

קײן איינציג וואָרט האָט ניט זיין צונג געהאַט,
און קאַלט געפֿינקעלט האָבען אויף זיין ברוסט,
די אוריס־און די תומים־שטיינער...
קײן איינער ניט פֿון זיי האָט אָנגעצונדען זיך,
מיט יענעם וואַרעמען קאַלירען־גלאַנץ,
וואָס פֿלעגט אַמאָל דער גיכער ענטפֿער זיין,
אויף מײנע פֿראַגעס און אויף מײן געבעט...

(א ראַקעט פֿון בליצען און אַ שטאַרקער דונער־קלאַפּ. שאַול וויקעלט
פֿעסטער אַרום לײב זיין מאַנטעל. קוקט זיך אום אויף די וויסטע
לאַנדשאַפט און רעדט ווייטער:)

און ווען ביינאַכט אין מײן געצעלט,
פֿערמאַטערט פֿון דעם טאַג'ס געפֿעכט,
בעזיעגט, געבראַכען, און מיט גאַל געפֿילט,
ערוואַרטענדיג מיט שרעקען איטליכע מינוט,
אַן איבערפֿאַל פֿון דוד'ס קריעגס־אַרמעע —
גערופֿען האָב איך צום געשמאַרבענעם פֿראַפֿעט,
פֿערלאַנגט ער זאַל אָן עצה־וואַרט
מיר פֿון זיין קבר צו־שושקען,
פֿאַרנומען האָב איך בלויז דעם ווידערקלאַנג
פֿון מײנע ווערטער, אין דעם פֿוסטען צעלט,
און שוידערנדיג מײן אייגענעם קול געהערט...
(פֿערטויבענדער קראַך, דער קעניג שפֿרינגט צוריק. דאַן שטרעקט
ער אויס די הענד צום הימעל, ווי זיך אָבוועהרענדיג און זאַנט:)

מיך שטיקט דעם הימעל'ס פינסטערנים,
די טויב-שטומע פערשלאָסענקייט,
ביי אלל' דעם ליאַרעם און דער פילדעריי...
מיך דריקט דעם הימעל'ס חושך צו דער ערד...
אַ שימער ליכט! ... אַ שימער ליכט!
און אויב פון הימעל ניט,
פון טיעפער העלל אַבי אַ שיין. —
(צום וואַפענטרענער:)

וואו איז דער שלאַנג-נעסט פון דיין צויבערין?

וואַפענטרענער: —

דאַרט צווישען יענע פעלזען צוויי,
אָוואו דאָס רויטע פייערל,
טאַנצט אום אין שטורעם ווי אַ צויבער-גייסט...

שארל: —

אין שוואַרצען מאַנטעל איינגעהילט,
מיט האַלב פאַרוויקעלטען געזיכט,
פאַרשמעלט אַלס אונגליקליכער וואַנדערער,
וואָס זוכט אין פעלז אַ נאַכט-לעגער,
פער'גנב'עם זוכענדיג אַ מכשפה-הייהל —
ווער וואַלט אַצינד ישראל'ס פירשט דערקענט? ...

וואַפענטרענער: —

נאָך איידער ס'וועט אָן איינציג אויג

זיך עפענען אין לאגער, וועסטו זיין צוריק,
און קיינער וועט נישט דאס געהיימנים וויסען...

ש א ו ל : —

קיין איינער א חוץ שאול'ן,
דעם גאט-געקרוינטען קעניג, וועלכער האט
מיט הייליג-פרומען גרימצארען,
פון לאנד פערטריבען אלע צויבערער,
און געצענדיענסט און טייוועל-דיענסט,
געהייסען שטראפען מיט'ן טויט...
ד ע מ ז ע ל ב ע ן ק ע נ י ג ו ו א ס א צ י נ ד ,
אין דונער און אין שטורעם-נאכט,
אויף שארפע פעלזען קלעטערענדיג, זוכט
די וואויהונג פון א צוויבער'ן,
און דעקט זיין פנים אום עם זאלען נישט,
די קראנקע אויגען פון אן יקעלהאפטער זקנה,
צונויפגעקארטשעט אין איהר פעלזען-לאך,
אין איהם איהר אלטען פיינד דערקענען...

ו ו א פ ע נ ט ר ע ג ע ר : —

זי איז די איינציגע וואס איז אנטרונען,
און האט אין בארג א שוין געפונען,
פון דיין פארפאלגענדען באפעהל.

ש א ו ל : —

די אַרעמע ! פאַרפאַלגט פון קעניג'ס שווערד,
אַ פרייער ציעל פאַר יעדען שפיעז און פּייל,
און אויסגעשלאָסען פון דעם הימעל'ס שוין,
פערקראַכען איז זי אין איהר דונקלען נעסט,
צו זוכען ביי די גייסער פון דער פינסטערניס,
" הילפע און אַ טרייסט... "

צווייטע סצענע.

(לאַנדשאַפט און וועטער ווי פריהער. צווישען צוויי הויכע אַריבער-
הענגענדע פעלזען, צאָנקט אַ רויט רויכערדיג פייערל פון צווייגען און
בלעטער. שאַרענדיג מיט איהרע ביינערדיגע הענד די בלעטער, זיצט
אַן אַלטע אין שמאַטעס געקליידטע העסליכע פרוי. שאול קומט אָן
אַליין און די אַלטע שפּרינגט אויף צושראַקען.)

צוויבערין : —

וואָס ווילסטו דאָ אין שמורעם און אין חושכ'נים ?

ש א ו ל : —

אין אַלע טהאַלען רונד אַרום.
געזוכט האָב איך אומזיסט אַ צויבערין,
און אומעטום געווען דער ענטפער איז :

„דער קעניג שאול האָט פאַרטייליגט פּונ'ם לאַנד
„די גייסמער-זעהערס און די צויבערערס.“
געטריבען פון פאַרצווייפלונג, האָט מ-יין פּום
באַרג אַיין, באַרג אויס געוואַנדערט,
ביז ענדליך האָב איך זיך דערוואוסט,
אַז אין די פעלזען דאָ אַנטרונען איז
אַ צויבערין — די איינציגע אין לאַנד ;
און כ'בין צו דיר געקומען...

צויבערין: —

(נאָך דעם ווי זי באַקומט איהם לאַנג פון קאַפּ ביז די פּיס.)

אַ שטאַלצער קריעגסמאַן שיינסטו מיר צו זיין,
דאָך פּיין און אַנגסטען גלאַצען פון דיין אויג.
דו ביזט פאַרפאַלגט פון בלוט-הינד...
וואָס ווילסטו אונגליקליכער העלד ? —

ש א ו ל : —

די טיעפסטע שפרוכען פון דיין שוואַרצער קונסט,
די שטאַרקסטע מיטלען פון דיין כּשוף-מאַכט,
געברויכען וועסטו מווען היינט...
פון קבר'ס נאַכט, מיט וואָרט פון צויבערין,
אַרויסברענגען מיר זאַלסטו דעם פּראַפעט,
דעם טויטען שמואל'ן...

צויבערין: —

(אויפשפרינגענדיג בלייך מיט אויסגעגלאַצטע אויגען.)

מיט צויבערין דעם טויטען נביא?
מיט כּוּוּף אײַתּוּם וואָס האָט אין שאול'ס ברוסט,
צוערשט געזעעט די זאַט פון האַם,
און גרויזאַמער פּערטיליגונג,
אַקעגען אַלע צויבערער? ...

שאל: —

די גאַנצע טויטען־וועלט געהאַרצט דיין צויבערין־רוף,
פּראַפּעט צי קעניג פּאַלגען מוז דיין שפּרוך,
און קומט ווען דו באַשווערסט...
מיש גוט די קרייטער דינע, זאָג דיין מעכטיג וואָרט,
און רוף די גייטער דיר צו הילף,
און זאָל געצוואונגען פון דיין כּוּוּף־קראַפּט,
ערשיינען דער פּראַפּעט...

(די צויבערין טראַכט אַ לענגערע צייט שאַרענדיג די טרוקענע
בלעטער אין די פּלאַמען. דאַן שטעהט זי אויף און ברענגט פון אַ
ווינקעל הייזל אַ טאַפּ און שטעלט איהם אַרויף אויף דעם פייער.
פון אַ בייטעל, וואָס זי טראַגט אַרום איהר לייב, וואַרפט זי אַריין
פאַרטייערענע פאַרדארטע קרייטעכצער. דאַן וויענענדיג דעם קאַפּ
זינגט זי מיט אַ שטילער וואַיעדיגער מעלאָדיע:)

„אין אונטער-וועלט, אין שאטען-לאַנד,
וואו שווארצע ווינדען וועהען,
דאַרט וואויהנמ דאָס גרויסע גייסמער-פּאַלק,
דעם קאַלטען טויט'ס אַרמיען...“

„מיט קרוין און צעפּטער אויף זיין טהראָן,
דער קעניג זיצט פּאַרגליווערט,
מיט שווערד אין האַנד דער גבור שמעהט,
באַפּאַנצערט און באַקיווערט...“

„דער פּריסטער האַלט די ווייהרויך-פּאַן,
מיט נעבעלדיגע פינגער,
און אויף זיין שמוצער האַרף געלעהנט,
פּאַר/חלומ'ט גלאַצט דער זינגער...“

„זיי וויינען ניט, זיי לאַכען ניט,
זיי ריהרען ניט קיין אבר,
דען אייביג שמוס און אייביג שמיל,
איז אין דעם לאַנד פון קבר...“

„נאַר ווען דער כּשוף-קעסעל זידט,
און צויבער-קרייטער קאַכען,
און ווען דער נאַמען, ווען דער שפּרוך,
ווערט ריכטיג אויסגעשפּראַכען —“

„דאן קומען זיי מיט ווילדער האַסם,
געהאַרכזאַם צו דעם מייסטער —
צום צויבערמייסטער, וועלכער איז
דער האַרר פון אַלע גייסטער...“

(א רויטע פאַרע שלאָגט אַרויס פון טאַפּ, און פון דער פאַרע וויקעלט
זיך אַרויס די געבעל־געשטאַלט פון פּראָפּעט שמואל.)

ד י ג ע ש ט א ל ט : —

(געקעהרט צו דער צויבערין):

פּערשאַלמענע!

וואַרום מיך האַסטו מיט דיין טייוועל־שפּרוך,
אַרויסגערופּען פון דעם שאַמענלאַנד
צו קומען אין דיין פּעס־געפּילמע הייהל? ...
וואָס ווילסטו, לילית־קינד, זאָג שנעל! ...

(די צויבערין וועלכע האָט די גאַנצע צייט געקוקט, פאַרשטאַרט פון
שרעק, אויף די געשטאַלט, פאַלט אַנידער צו שאול'ס פּיס און זאָגט:)

צו י ב ע ר י ן : —

דו ביזט דער קעניג! —

דעם קאַפּ אַרונטער און די פּיס אין דר'הויך,
ערשיינען גייסטער פאַר אַ ניט־געקרוינטען קאַפּ,
און שמואל'ס גייסט שמעהט ווי אַ מענש־געשטאַלט...
דו ביזט דער קעניג שאול...

האָסטו מיך נאַררען ערשט געדאַרפט,
אום מיך צו טויטען? מיך —
אַן אַלמע קריפעל וועלכע לעבט,
אין קעלט און נאַכט איהר הייפעל וואַכען אויס,
זיך נעהרענדיג מיט באַרגזוואַרצלען? ...

ש א ו ל : —

(ניט אַרונטערנעהמענדיג די אויגען פון דער געשטאַלט
ענטפערט דער צויבערין מעכאַניש)

ניט טויטען דיך, נאַר רעטען זיך,
געקומען בין איך דאַ,
דיין לעבען איז געזיכערטער ווי מיינס...

(די צויבערין ציהט זיך צוריק אין דעם דונקעלסטען טהייל פון דער
הייהל. די געשטאַלט האָט זיך אונטערדעסען אומגעדערהט און
שפּרייזט צו שאַל'ן וועלכער בוקט זיך ביז אין דער ערד.)

ד י ג ע ש ט א ל מ : —

דער קעניג שאול ביי אַ צויבער־פּרוי? —
האָסטו דו באַפויהלען זי מיין רוה צו שמערען? —

ש א ו ל : —

פּערגיב, פּראָפעט... פּערציה די שוואַרצע טהאַט...
פּעריגעלט האָט דער הימעל זיך,

מיט אייזען־טהויערען פאר מיר ;
פאר מיר האָט גאָט זיין אויער צוגעמאַכט,
(ווייזענדיג אויף די צויבערין)

און כ'האָב צום טייוועל זיך געווענדט...

די געשטאַלט : —

און האָסטו ניט פארטיליגען געהייסען,
די כשוף־מאַכער פונם לאַנד ? ...

שאול : —

אַנטרוגען איז אַן איינציגע
און כ'בין צו איהר געגאַנגען,
געשטויסען פון דעם שיקזאַל'ס האַנד...
פּערגיב, פּראָפעט... און לאַז אַן איינציג וואָרט
פון דייע לופט־ליפען,
מיין גורל זאַגען מיר...
(א קורצע פּויע אין וועלכער ביידע קוקען זיך אָן).
בעפּאַר די זון וועט פון איהר באַרג־באַהעלמענים,
אַרויסגעהן אויף די פעלדער פון גלבוּע,
בעפּאַר דער ערשמער רויטער פאַם,
באַזוימען וועט די הויכע פעלד־שפיצען —
וועט פול מיט קריעג־געפילדער זיין דער טהאַל,
און אַבקלינגען וועט פון די בערג,
דער עכאַ־קלאַנג פון שווערד און שילד,

דער בראַזג פון שפּיעז און שמאַהל־פּאַנצער,
דער סוויסטש פון פּיילען דורך דער לופט,
די טראַמפּלעריי פון רייט־וועגען,
און ס'הירזשען פון מלחמה־פּערד...
און דוד'ס קריעגס־לייט וועלען זיין פּאַרקנוילט,
אין בלוטיגען געפּעכט מיט מיין אַרמעע...
פּראַפּעט! ... רעד בלויז אַ וואָרט,
באוועג דיין נעבעל־האַנד, צי וויעג דיין קאַפּ,
און זאָג: וואָס וועט מיין גורל זיין? ...

די געשטאַלט: —

און אויף דעם זינד־לייטער פון צויבעריי,
געהאַפּט האַסטו אַרויפ־רייכען
צום טהראַן פון גנאָד און באַרמהערציגקייט? ...
אַ אונגליקליכער קעניג! ...!

שאַל: —

בין איך ניט דער געזאַלכטער פּירשט? ...
האַסט דו ניט אויף מיין קאַפּ אַמאַל,
אַרויפ־געדריקט די קרוין, מיך בענשענדיג
אין נאַמען פון ישׂראל'ס גאָט?

שמואל: —

די קרוין וואָס איך האָב דיר אַרויפ־געדריקט,

ווען לאַקיגיונג געוועזען איז דיין קאַפּ —
 זי טראַגסטו לאַנג שוין ניט...
 אַ גינגאַלד־שפּיעלצייג בלויז איז די
 וואָס דיר געבליעבען איז...
 פאַרשוואַנדען פון דיין שמערען לאַנג
 איז יענע הייליגע געבענשמע זאַלב,
 וואָס האָט באַשיצט דיך ווי אַ קופּער־העמד,
 פון שונא'ס שאַרפּסטער פייל...
 און לאַנג שוין איז פאַרשענקט דיין קרוין
 צום יונגען פאַסטוך וואָס אַמאַל
 געשטאַנען מיט זיין האַרף איז ביי דיין טהראַן,
 געגרייט צו שפּיעלען אויף דיין וואַונק...
 ש א ו ל (שלוכצענד) : —

פּראַפעט! ... פּראַפעט, אַ ראַטה מיר גיב! ...

די געשטאַלט : —

אין שאַטענלאַנד דאָרט ווייס מען נאָר
 דעם שיקזאַל'ס שמיינערנעם געזעץ —
 ראַטה איז אין לאַנד פון לעבען בלויז...

(די געשטאַלט פערשווינדעט. דאָס פייער צאַנקט און לעשט זיך.
 פעררוקט אין ווינקעל הייהל זיצט די אַלטע וויגענדיג איהר קאַפּ.
 עס הערט זיך דאָס געבראַכענע שלוכצען פון קעניג. דער וואַפענ־
 טרעגער קומט אָן פון דער ווייט מיט זיין פאַסעל.)

הורקנום

ערב יום כפור איידער דער כהן גדול האָט געזאָלט אַרױנגעהן אין הייליגען טעמפל צו פאַרריכמען די גאַטעס־דיענסט, פלעגען קומען די סנהדרין און פלעגען איהם בער שווערען און אַזוי פלעגען זיי זאָגען: מיין האָר, אוי־בערפריסטער! מיר בעשווערען דײַך אַז דו זאָלסט נישט טהון אַנדערס ווי דו ביזט באַפויהלען געוואָרען צו טהון. — און ביים פאַנאַנדערגעהן זײַך האָבען זיי געוויינט און ער האָט געוויינט.

(תלמוד יומא, יח.)

א) זיילען גאלעריי נעבען דעם הייליגען טעמפל. אין הינטער־גרונד דורך די זיילען זעהען זיך די עזרות אָנגעפילט מיט פּאָלק. און נאָך ווייטער, דער הימעל רויט פון דער פאַרגעהענדער זון. — אין פּאָדערגרונד, אויסגעשטעלט אין אַ האַלבען קרייז, שמעהען די זיבעציג סנהדרין, אַלע זקנים מיט ווייסע בערד. אין מיטען פון דעם האַלב־קרייז אַקעגען זיי שמעהט הורקנום אין אויבער־פריסטער קליידער. ער איז אונגעפעהר דרייסיג יאָהר אַלט, הויך און שלאַנק געוואַקסען, מיט צארטע געזיכט־שטריכען און פער'הלום'טע אויגען. זיינע לאַנגע לאַקען פאלען ביז זיינע שולטערען אין שוואַרצע רינגען. — ש מ ע י, אַן עכט־פאַטריאַרכאַלישע פיגור, טרעט אַרויס פון דער האַלב־רונדער שורה און נעהנטערט זיך צום כהן גדול.)

ש מ ע י : —

פירסט הורקנוס, ישראל'ס זייל פון ליכט....

ה ו ר ק נ ו ס : —

פערעהרמער גרייז מיין אויער דורשט,
צו טרינקען דיינע ווערמער.

ש מ ע י : —

איך בין געקומען בעמען דיך —

ה ו ר ק נ ו ס (אונטערברעכט איהם) : —

בעפעהלען זאלסטו זאגען ;
די ריינע צונג פון די סנהדרין'ס קאפ
איז פאר ב ק ש ו ת ניט געמאכט.

ש מ ע י : —

גאט'ס אויבער־פריסטער זאל פון קיינעם ניט
בעפעהלען קריגען נאר פון גאט אליין.

ה ו ר ק נ ו ס : —

דעם פאלק'ס שליח בין איך בלויז —
זיין קנעכט און אייערער.

ש מ ע י (שווייגט א וויילע פערטראכט דאן זאגט) : —

פירסט הורקנוס, דארט הינטער אונז,

מיט מענשען-שטרעמען זיינען די עזרות פול,
און אלע הערצער הענגען אויף דיין ליפ,
און הונדערט טויזענד הייסע תפלות,
מיט פעדעס ניט-געזעהענע
פון נאָהנט און ווייט בעשפינען דיך ;
דאָס גאַנצע פּאַלק מיט פרומער האַפּענונג
זיך קלאַמערט אַן דעם כהן גדול זיינעם,
און אַנקערט זיין געדאַנק אין דיר...

ה ו ר ק נ ו ס : —

אין מיין געבעט און אין גאָט'ס גנאָד.

ש מ ע י : —

גאָט איז אין נעבלען איינגעהילט
און צו זיין הויכען שטרעהלען-טהראָן
קען ס'אויג פון פּאַלק ניט גרייכען...
דיך זעהען זיי, און דו פאר זיי
ביזט גאָט'ס גנאָד און גאָט'ס אַלמעכטיגקייט...

ה ו ר ק נ ו ס : —

אַן אַרעם גלאַז-שערבעל וואָס שלאָגט צוריק
דעם זונען-שטראַהל וואָס פּאַלט אויף איהם...

ש מ ע י (קוקט לאַנג אויפ'ן) אויבער-פּריסטער מיט אַ דורכדרינג

גענרען בליק, דאן רעדט מיט א טיער-בעוועגטער
שטים) : —

פירסט הורקנוס, קוק אן די שנעע-געלאַקטע קעפּ
פון די וואָס רינגלען דיך אַרום ;
קוק אן די זקנים וואָס מיט עהרעפורכט,
די ווייס-געקרוינטע שמערענס זייערע,
פאַר דייע שוואַרצע קרויזען בייגען,
און פאַר דיין יונג געזיכט...
קוק אן זיי! זיבעציג אין צאהל;
אין לייעכע צו גערעכטיגקייט,
אין טרייער דיענסט צום אמת — איינס.
אויף יעדענ'ם פאַרמעט-פנים אויפגעדריקט
דער שמעמפעל איז פון זעלביגען געדאַנק,
דערזעלבער איבערגעבענהייט צום פאַלק —
צום פאַלק וואָס האָט אויף זייער האַנד
זיין שיקזאַל אָנגעטרויט.
אין מח'ס טיעפסטען ווינקעל-שפאַלמ,
אין הערצענ'ס צוגעדעקסטען תהום,
וואו ניט-געבונדען איז דער וואונש,
און ס'שמידט דער ווילען זיינע פלענער פריי —
האַט קיינער פון די גראַהע גרייזען וואָס דו זעהסט,
זיין אומה ניט פאַרראַטהען...

ה ו ר ק נ ו ס : —

דאס פאלק איז שולדיג זיי א סך,
און צאהלט זיי בלוז א קליינעם טהייל פון חוב,
מיט זיין פערעהרונג און זיין צומרוי.

ש מ ע י : —

ניט אלע מאל פערשענקט דאס פאלק
זיין צומרוי צו דעם ריכטיגען...

ה ו ר ק נ ו ס : —

דאך שנעל געפינט עס אויס
אויב זיינע ריכטער זיינען פאלש.

ש מ ע י : —

און אויב די פ ר י ס ט ע ר זיינע —

ה ו ר ק נ ו ס (בלויך, אַנגלאַצענדיג דעם גרייז) : —
די פריסטער ? !

ש מ ע י : —

— איהם זיינען אונגעטריי געווען,
דאס קען עס אזוי שנעל ניט אויסגעפינען...
פערבלענדט פון ווייהרויך-דאמף,

פון הייליגען געווירץ-גערוך ענטציקט —
 פערנעבעלט איז זיין אונשולדיגער זינן.
 זיין דורשט קומט מער ווי האלבען וועג
 דעם פריסמער'ס טראַנק אַנטקעגען.
 זיין אייגנער וואונש זיך פאַרבט מיט הימעל-גלאַנץ
 און ווערט אַנטפלעקונג פון אַ גאַט,
 צי בעל, צי עשתרות, צי אַ גאַלדען קאַלב;
 דען פון זיין גלויבען ניין חלקים, איז
 דער טיעף פון גאַט געפלאַנצמער טריעב צו גלויבען...
 הורקנום (מיט לייכט ציטערנדער שטים): —
 און דער צעהנמערטהייל? ...

שמעי: —

דער צעהנמער איז דאָס ריינע ליכט
 פון וואַהרען פריסמער, וועלכער בויט
 פון יענע ניין אַלמאַרען אויף
 פאַר גאַט דעם אמת'ען;
 צי דער כאַטרוג פון פאַלשען כהן
 וואָס שמעלצט זיי מיט זיין בייזער גלוט,
 און פורעמט געצען אויס פון זיי.
 הורקנום (דעם קאַפּ געבויגען): —
 אַ שמעי הייליגער,
 וואָס ווילסטו איך זאַל זאָגען דיר?

ש מ ע י (הויבט אויף זיין האנד וועלכע טרייסעלט זיך פון אן
אינערליכען קאמפף) : —

א הורקנום...

(זיינע ליפען צוקען ווי די ווערטער וואלטען איהם שטיקען)

ניט די סנהדרין שמעהען איצט פאר דיר,
נאָר ס'גאַנצע פּאָלק, דאָס ש מ ע פּאָלק...
קוק אין די אויגען אונז אריין,
און זאָלען מיר דורך דינע שוואַרצעפּעלם
טיעף אין דיין זעל אַריינבליקען.
זאָל דיין נשמה זיך אויף איין מאַמענט
מיט אונזערע צונויפגיסען,
און נאַקעט זאָל דיין זינן אַנטפלעקען זיך.

(זיין שטים ווערנט זיך פון טרעהרען)

ביזט דו דעם ריינעם גאַט געטריי ?
ביזט דו דיין פּאָלק געטריי ?
וועסט דו אין אין יענער איינזאַמקייט
אין קדש־קדשים'ס הייליגקייט,
וואו קיינער וועט ניט אַנועהן דיך,
און קיינער נאַכשפיאַנען,
און קיינער דיר דיין פליכט דערמאַנען —
מיט ריינעם גייסט אַריינטרעטען ?

וועסט דו ישראל'ס גאט ניט לעסטערען
מיט זינד-געדראנקען ? —

(פויווע. הורקנוס פערדעקט זיין געזיכט און וויינט. די זקנים דריקען
ארונטער די קעפ אום ניט צו זעהן ווי דער אויבער-פריסטער וויינט.)

ש מ ע י : —

א שווערע לאסט מיר דריקט מיין אמת ארויף ;
צו צווייפלען דיך, צו פארשען דיך
אן וועלכען אנגעקניפט
דעם פאלק'ס אמונה איז...
דעם פריסטער וועלכער צווישען אונז און גאט
זאל זיין דער רינג דער הייליגער...

ה ו ר ק נ ו ס : —

וואס זאל איך טהון ?

ש מ ע י : —

שווער !

ד י ס נ ה ד ר י ן (איז א כאָר פון שטימען) : —

שווער !

ה ו ר ק נ ו ס : —

ביי וואָס ?

שמעי: —

ביי דעם וואָס הייליג איז ביי דיר;
דען יעדער האָט זיין הייליגקייט...
שווער אז דו וועסט דיין פאַלק ניט נאַרען!

די סנהדרין (אין כאָר): —

שווער אז דו וועסט דיין פאַלק ניט נאַרען!
(הורקנוס שטעהט אין זיך אליין פערזונקען. פון ווייטען הערט זי אַ
כאַרגעזאַנג פון לויים):

אַ גאַט, ניט לאָז דיין קנעכט אין אַנגסט
און שיק איהם הילף אַנטקעגען,
אַ גאַט פון ליבט און גאַט פון גנאָד,
בעשומער זיינע וועגען...

הוֹרְקָנוֹס (האַרכט אויפּמערקזאַם ביז דאָס געזאַנג הערט אויף.
דאָן הויבט ער האַסטיג אויף די האַנד און זאָגט מיט
פּעסטער שטים): —

איך שווער! ...

(די סנהדרין פאַרבויען זיך פאַר'ן כהן גדול און געהען איינציגווייז
אַרויס. פון ווייטען דורף די זיילען זעהען זיך די פאַרבען פון דעם
זונען־אונטערנאַנג. אין דער האַלב־דונקעלהייט בלייבט הורקנוס

אליין. ער קוקט א לאנגע צייט אויף דעם מערב-הימאל. דאן כאפט
ער זיך פלוצלינג אויף און רעדט צו זיך אליין.)

ה ו ר ק נ ו ס : —

„דאָס ריינע ליכט“ — געזאָגט האָט שמעי ;
און ווען דער ריינער זונען־שמראַהל,
אויף פאַרביגע קריסטאלען פאַלענדיג,
זיך ברעכט אויף רויט און בלאַה און גרין —
אָוואו איז דאָן דאָס ריינע ליכט ?
איז אימליכער קאַליר דער אמת'ער ?
איז יעדער איינציגער באַטרוג ? —
יא, אַלע זיינען זיי עגאַל,
און אַלע בלויז פערקריפעלטע,
און בלויז אַן אַפשיין פון דעם מוטער־שמראַהל.
און ווי זאָל איך מייַן אייגען ליכט
מיט זיי ערען צונויפגימען ?
אָוואו דעם וואַרצעל־פונק געפינען
וואָס אייניגט די געטרענטע ליכט־פעדעס ? —
די זונן — די זונן זי איז דער קוואַל פון אַלע ;
דאָך קיינער ניט, ניט זיי ניט איך
קען זעהן מיט שוואַכען מענשען־אויג
די בלענדעדע געשטאַלט...

(פויזע)

און ווען איך זאל אויף זייער שפראך זיי ריידען,
 און מיין אמונה איינזויקלען
 אין זייער גלויבענ'ס מאַנטעל,
 וועל איך זיי נארען דאָן? —
 בין איך ניט טריי צו זיי?
 האָב איך ניט נעכט און מעג,
 פאַר זיי געטרוימט, פון זיי געטראַכט,
 פאַר זיי געהאַפּט, פאַר זיי געוויינט?
 זידט ניט מיין יעדער טראַפּען בלומ,
 מיט הייסער ברידערשאַפּט,
 פאַר אימליכען פון זיי?
 און איז ניט זייער גליק
 דער פּולם וואָס שלאַגט אין מיינע שליפּען?
 און טראַג איך ניט מיין שווערע פּריסטער-קלייד,
 און האָב איך ניט מיין יוגענד-ברוסט
 אין חושן און אין אפּוד איינגעקרעמפּט,
 אום בלוז צו דינען זיי? ...

(פּויזע)

די כּהן-קליידער זאל איך אויסטהאַן,
 צוועקגעהן ווי אַ קרעציגער פון זיי,
 און ראַסטען זאל מיין פּריסטער-קראַפּט,
 וואָס זאַהרענלאַנג געשפּאַרט האָב איך,
 געזאַמעלט טראַפּענס-זווייז,

ביז כ'האָב אין זיך די רייפע מאַכט געפיהלט.
 אויף מיינע שולטערען צו הויבען זיי,
 אום געהנטער זאָלען זיי
 צום בלאַען הימעל זיין...
 אין ראָסט צופאלען זאָל מיין קראַפט,
 און צעהרען זאָל מיין זעל,
 מיין נ י ט - פ ע ר ב ר ו י כ ט ע ליעבע —
 בלויז ווייל איך זעה אין גאַלד־מזבח
 ניט מעהר ווי גלענצענדען מעטאַל...
 בלויז ווייל דעם הימעל'ס פּורפּור־פּראַכט,
 וואָס דאַרמען אין די בערג פּערגעהט.
 מיר רעדט פון גאָט'ס אַלמעכטיגקייט,
 פיעל מעהר ווי יעדע כּרוב־געשטאַלט
 פון מענשען־הענד געשמידט...
 בלויז ווייל די ווייהרויך־פּאַן
 מיך פילט ניט אָן מיט יענעם שרעק
 וואָס ז י י אין די עזרות פיהלען...

(פּוּיזע)

און זאָל איך פון מיין הייליגטהום
 אַרויסגעהן צווישען יענעם מענשען־תּהום
 און זאָגען: „כ'האָב גענאַרט אייך!
 „מיין גאָט איז ניט דעריעניגער,

„צו וועלכען איהר זייט מקריב שלאכטאָפּפּער,
 „ניט יענער וועלכער אויף די כרובים רוהט,
 „ניט יענער וועלכער אויפ'ן גאַלד־פּרוכט שוועבט“ —
 מיט טויזענד שמיינער וועלען זיי מיך טויטען,
 נאָך איידער ס'וועט מיין צונג
 ארויסזאָגען וואָס איז מיין גאַט...
 פּערשוועכען וועל איך זייערען,
 און מייערס וועלען זיי ניט קענען...
 (לאנגע פּויזע)

יא, איך וועל זייער שפּראַך זיי ריידען,
 איך וועל פּון זייער גאַט זיי ריידען,
 דען מייער איז ער, מיינער אויך.
 רייס איך די ציערונג בלויז אַרונטער,
 און פּליק איך בלויז אַראָפּ
 דאָס גאַנצע פּליטער־ווערק,
 וואָס קינדער־מענשען האָבען דורות־לאַנג
 ארום די גאַט־געשמאַלט געפּלאַכטען,
 דאָן האָב איך יענע אַלץ־באַשאַפענדע
 און אַלץ־באַוועגענדע געהיימנים,
 וואָס פּילט מיט פרומען שוידער מיך...
 און זאָל איך זייער קינדער־זינגן צוליעב,
 מיט ביליגע פּאַרפּוצונגען,

מיט שפיעלצייג פון באגולמען ציגן,
מיט פאלשען גאלד־בראקאט,
ארומהענגען דאָס בילד,
וואָס איך פאַרהייליג אין מיין ברוסט —
דאָן איז עס זייערס אויך...

(פּוּזע)

און וועל איך זיי פאַרראַטהען דאָן?
וועל איך מיינן גאָט פאַרראַטהען דאָן? —

(פּוּזע)

„ניין־צעהנטעל איז דער טריעב צו גלויבען“ —
געזאָגט האָט שמעי'ס קלוגער מויל —
און וואָס מאַכט אויס דאָס איבריגע? —
דער דונקלער טריעב, דער צוגעדעקטער סוד,
די טיעף־פערבאַרגענע באַדירפֿעניס,
וואָס שווימט אַרויס אין אונזערע געדאַנקען,
אַמאָל אין גלוטיגער אַמונה,
און אָפֿט אין פּייניגענדען צווייפעל,
און אָפֿטמאָל אויך אין גאָט־צושטערונג,
(אום פּלאַץ צו מאַכען פאַר אַ נייעם גאָט) —
דאָס איז דער קערען וועלכער אייביג לעבט,
דער קערען וועלכער אייביג פּרוכטען טראָגט;

דער פונק וואו איך און זיי
זיך טרעפען דאך צוזאמען...

(פון ווייטען הערט זיך א באַר-געזאנג פון לויס):

גאט'ס שמים זי שאלט,
פון וועל און וואלד,
פון שטראם און שטורעם דרינגט זי,
גאט'ס שמים, זי טרעלט
פון פעלז און פעלד,
און טויזענד-פאכיג קלינגט זי...

ה ו ר ק נ ו ס (האַרַכט). זיין געזיכט שטראַהלט אויף. זיינע אויגען
גלאַנצען. ער מורמעלט שטיל): —

דיזעלבע שמים פון גאט
דאך טויזענד-פאכיג קלינגט זי...

(א.פ.)

✻

מלכת שבא

.1

קעניג שלמה

די מתנות פונ'ם הימעל,
איינציגווייז און קארג נור פאלען ;
שפארעוודיג פון זיינע אוצרות,
טהיילט כביכול אויס געשאנקען.

איינער קריגט א קורח'ס רייכטהום,
און א צווייטער שמשון'ס גבורה,
הן און שעהנקייט קריגט דער דריטער,
און א פיערטען גיט ער חכמה.

אבער אין א הונדערט יובלות,
טרעפט אמאל אז דער באשעפער,
קוקענדיג אויף זיינע וועלטען,
קוועלענדיג פון זייער שעהנקייט —

שמייכעלט ווידער יענעם שמייכעל,
וועלכער האט זיך זיס צוגאסען
אויף זיין פנים, ווען געענדיגט
נארוואס האט ער די באשאפונג...

בלויז א טויזענד-טויזענד חלק
פון א רגע, שטראהלט דער שמייכעל,
אבער יעדען קינד וואס דאמאלס
פון זיין מוטער'ס לייב ארויסגעהט

זיינען אפען אלע אוצרות,
פון דער ערד און פונ'ם הימעל,
אלע טהייערע מתנות,
ווערען איהם אוועקגעשאנקען...

גבורה, חכמה, חן און רייכטהום,
אלע שעהנע מדות טובות,
איהם געהערען פון זיין קינדהייט,
איהם בעגליימען דורך זיין לעבען.

און מלאכים אויף זיין וויגעל,
האלמען אויסגעשפרייט די פליגלען,
טאג און נאכט משמורים שטארקע
הימען אפ „דאס קינד פון שמייכעל“...

און פון וויגעל ביו'ן קבר,
איהם בעוואַכט דער הימעל-חיל
תמיד גרייט איהם צו בעשיצען,
תמיד גרייט צו טהאָן זיין ווילען.

אַט אין יענעם טויזענד-חלק
פון כביכול'ס שמייכעל-רגע,
איז געבאָרען מלך שלמה,
איז געבאָרען יהודה'ס קעניג...

❦ ❦

.2

די נאַכריכט

ווי דער דופט פון נאַרדען־פעלדער,
פון אַ ווייטען ווינד פאַרטראַגען,
ווי דער וואונדערליכער ספור,
פון באַגולדמע צויכער־שלעסער,

וועלכער אינ'ם בין השמשות
רייצט און וועקט דעם קינדער־דמיון —
צו דער קעניגין פון שבא־לאַנד,
אַנגעקומען זיינען קלאַנגען:

„ערגעץ, ערגעץ אין דעם שאַמען,
פון די טויזענד־יאַהריג אַלמע
צעדערבויםער פון לבנון —
איז פאַראַן אַ לאַנד יהודה...“

דאַרמען וואויהנט אַ פּאַלק אַ קליינעם,
דאַרמען הערשט אַ גרויסער קעניג,

איהם געשענקט די געמער האַכען,
אַלדאָס גומס וואָס זיי פאַרמאַגען.

איהם געציערט מיט אַלע מעלות,
איהם געגעבען אַלע קרוינען —
קרוין פון חן און קרוין פון שעהנהייט,
קרוין פון רייכטהום און פון גבורה.

אַבער איבער אַלע קרוינען,
וואָס זיין יונגען קאַפּ באַקערענצען,
גלאַנצע און שימערט יענע חכמה
וואָס אַנטפלעקט איהם אַלע סודות.

פון דער ערד און פונ'ם הימעל,
פונ'ם מענשען און פון חיות,
פון די וואַלקענס און די ווינטען,
פון דעם ים'ס געהיימסמע תהום'ען...

הערט ער ווי אַ פויגעל סוויסטשעט,
הערט ער ווי אַ בלעמעל שאַרכעט,
צי דער זומער־רעגען שפּרינקעלט —
ער פּערשמעהט דעם וואונדער־לשון...

און די שמוע שפּראַך אפילו,

פון דעם רוימען מאַרגען־אויפגאַנג,
פון דעם בלייכען אבענד־שטערען,
פון די טויזענדער קאַלירען,

וועלכע ביימען נאַכאַנאַנד זיך,
אויף די בוימען און די בלומען,
אויף די פעלזען און די וועלען —
יענע שפראַך איז אויך באַקאַנט איהם...

דען ער טראַגט אַ וואונדער־שליסעל,
וואָס צו יעדער צייט איהם עפענט
יענע סודות, וואָס פאַרזיגעלט
זיינען אלעמען געבליבען. —

עב

3.

באלקים

פון אַניקס און מאַרמאַר געבויט איז דער פּאַלאַץ
די שוועלען פון זילבער געשמידט,
און טויזענד געפאַנצערטע שוואַרצע גבורים
בעוואַכען דער קעניג'ס טריט...

דאָך באלקים' געזיכט איז מיט קומער פאַרשלייערט
איהר הערץ איז מיט זאַרגען באַשווערט,
מיט דונקעלע טרוימען פאַרוועכט האַט איהר זינען
די נאַכריכט פון ווייטען געהערט...

עס פאַלען צופלאַכטען די ראַב־שוואַרצע לאַקען,
די פּעך־אויגען גליהען פאַרשמאַכט ;
ווייל קיינעם ניט זעהן מעהר, ווייל קיינעם ניט הערען,
פון שלמה'ן נאָר זיצט זי און טראַכט...

ניט רוהם פון זיין שעהנהייט, ניט רוהם פון זיין חן האַט
געפילט מיט ענטציקונג איהר ברוסט ;

ניט זיינע פון גינגאלד געמייסטרטע טהראנען
באקוקען איהר האַט זיך געגלוסט...

נאַר האַט זי די חכמה פון קעניג געצויגען
זיין קלוגהייט וואָס האַט ניט קיין ענד,
זיין בליק וועלכער האַט פון דעם פינסטערען אָפּגרונד
אַנטפלעקען דעם אמת געקענט...

אַנטפלעקען די סודות וואָס זי האַט אומזיסט נאַר
אין שבא'ס אַלטע טעמפלען געזוכט,
און עפּנען דעם הייליג באַהאַלטענעם גאַרטען
וואו ס'וואַקסט פון דעם וויסען די פרוכט...

.....

און אימליכען טאָג קומען אָן קאַראַוואַנען
און שפּרייטען פון קעניג דעם קלאַנג,
און אימליכען טאָג ברענט אין באַלקים דער שענהער
אַלין מעהר דער געהיימער פאַרלאַנג...

4

די ריווע

הונדערט אויסגעפוצטע קעמלען
קלינגענדיג מיט זילבער-גלעקלעך,
צוגעדעקט מיט גאלד-געזוימטע
בלוטיג-רויטע סאמעט-דעקען —

טראָגען באלקים' בעסטע אוצרות
עלפענבויך און גינגאלד-כלים,
פערל-שנורען און קארעלען,
פונקעלדיגע דימענט-קרוינען.

און סאפירען און זמאר-אגדען
און רובינען גרויס ווי קארשען,
וועלכע גלימצערען און גלאנצען
מיט דעם רעגענבויענע'ס פארבען ;

און אַ הונדערט רייכע מאַנטלען
אויסגעזועבט פון פיינסטען זיידענס
דינער פיעל פון שפינוועבס-פעדעס,
דינער פיעל פון זומער-פעדעס —

פאר דעם וואונדערמאן מתנות,
פאר דעם גרויסען יונגען קעניג,
אין דעם קליינעם לאנד דעם אלמען,
אין דעם לאנד פון צעדערבויער.

און פינף-הונדערט ריעזען-שקלאפען
שעהן און שלאנק ווי יהודה'ס פאלמען,
און שקלאפינען פיעל מעהר רייצענד
פון דעם שרון'ס רויטע רויזען.

אויסגעזוכט פון אלע לענדער,
אויסגעוועהלט פון אלע פעלקער —
טראגען קערב פון קרייטער זיסע
בשמים טהייערער פון שאצען.

און די שקלאפען און שקלאפינען,
און די קרייטער און געווירצען,
אלע געהען אלס געשאנקען
צו דעם גאט-געקרוינטען הערשער...

און אין מיטען פון דער מחנה,
אויף א'ן עלעפאנט א הויכען,
אנגעשנאלט א חופה-טהראן איז,
דארטען זיצט די יונגע מלכה...

טעג פארגעהען, וואַכען שווינדען —
דורך די זאמדען פון דעם מדבר
שלענגעלט שטום דער קאראוואַן זיך,
בלויז די קעמעל-גלעקלעך קלינגען...

טעג פארגעהען, וואַכען שווינדען —
אַנגעלעהנט אויף איהרע קישענס,
אויף דעם עלפאַנט'ס רוקען וויעגט זיך,
מלכת-שבא פארטיעפט אין טרוימען...

און ביי נאַכט ווען אויף די זאמדען
שלאַפענדיג דער קאראוואַן ליגט,
עפענט זי די טהראַן-גארדינען
און באַקוקט אַרום דעם מדבר...

און זי זיפצט אַרויס איהר בענקשאַפט
אין די שטערענדיגע וויסמקייט,
און די ליפען איהרע מורמלען:
„קעניג שלמה! קעניג שלמה!“

באגעגעניס

„א וואונדער-מלך אין מיין לאנד געדروנגען
 „אויף הונדערטער באוואונדערענדע צונגען
 „די נאכריכט פון דיין גרויסע חכמה איז,
 „און לאנג האב איך געשמאכט נאך דייע שטראהלען
 „און טעג און נעכט געגארט האב איך צו פאלען
 „מיט מיין געכעט פאר דייע קעניג'פיש...“

„דיין בליק וואָס גרייכט אין אלע ווייטע עקען,
 „דיין אויג וואָס קען די טיעפקייטען אַנטפלעקען,
 „מיר ווייזען זאָל צום לעבענ'ס סוד דעם שמעג —
 „א גרויסער הערשער, כ'ברינג דיר מיין פארמעגען,
 „און דו גיב מיר אַ חלק פון דיין זעגען,
 „א טהייל בלויז פון דיין חכמה אָהן אַ ברעג...“

אזוי רעדט באַלקים פאַר'ן טהראָן געבויגען.
 און ווענדט אויף שלמה'ן איהרע שעהנע אויגען,
 און זוכט איהר גורל פון דעם קעניג'ס צונג;
 עס הענגט אַ טרעהר אויף איהרע זיידען-ברעמען,
 און שרעק און צווייפעל איהר געמיטה באַקלעמען.
 און פלוצלינג... זעה, דער קעניג, שעהן און יונג.

פון גינגאלד- לעהך שמוהל איז אראפגעגאנגען,
און באלקים הערט זיין פולער שטימע'ס קלאנגען: —
„א יונגע פירסטין, שבאלאנד'ס צויבער-בלום,
„ניט דו צו מיר זאלסט קומען בעמען גנאדען,
„און שיקען קעמלען מיט געשאנק באלאדען,
„און שקלאפען מיט געווירצען און פארפום...”

„דעם לעבענ'ס סודות, קינד מיינס, ווילסטו וויסען?
„דו האסט זיי שוין און דארפסט זיי בלויז געניסען;
„האסט אויגען שעהנער פון דעם מדבר'ס נאכט,
„האסט גליעדער ווייכער ווי די מירטען-צווייגען,
„האסט ליפען וואס א וועלט מיט לוסט פארשווייגען,
„און אלע אוצרות האסטו אין דיין מאכט...”

דעם קעניג'ס אויגען שפריצען ליבעס־פונקען,
און ס'פליסט זיין שפראך מיט ליידענשאפט באטרונקען.
דאך בלייכער ווערט דער קעניג'נס געזיכט,
זי הערט ניט מעהר דעם קעניג'ס ווערטער,
זי הערט בלויז ווי איהר גלויבען דער צושטערטער
אין שווערע שטיינער אויף איהר הערצען פאלט...

נאַמ'ס גערעכטיגקייט

(לויט אַ לעגענדע)

און פרעה'ס מאָרד-לוסט ווייס ניט מעהר קיין גבול,
טאַג'מעגליך וואַקסט זיין האַס צום גושן-פּאַלק,
און דורך מצרים איז ארויס דאָס גרויזעם וואָרט:

„אָוואו א אַ אידיש קינד אַ זויגלינג פון דער ברוסט,
„וואָס נילוס' שטראַם נאָך ניט פאַרשלונגען האָט,
„אין פתום און אין רעמסס ווערען זאָל געבראַכט,
„און איינגעמויערט אין דער פעסטונג-וואַנד...
„אַ שיכט פון לעהם און ציגעל און אַ שיכט פון זיי,
„און פרעה'ס גרויס קייט זאָל פון פרעה'ס האַס
„זיך אויפבויען אַ שטאַרקע ציטאַדעל...“

און שנעל ערפילט ווערט דעם טיראַן'ס באַפעהל,
און שיכט אויף שיכט מיט מאַרד און בלוט באַשפּריצט,
פאַרשטיקען הונדערט קליינע לעבענס מיט אַמאַל,
און פרעה'ס דיקע פעסטונג שטייגט מיט שטאַלץ אין דר'הויך...

געקומען איז דער הייליגער פראפעט, און האָט
די בלוט־באַפֿלעקטע מענשען־וואַנד דערזעהן...
און פון זיין קעהל אַרויסגעבראַכען האָט
אַ ווילדער קרעכץ :

„גאָט פון גערעכטיגקייט!
איז פרעה'ס ווילען מעכטיגער פון דיר ?
„האָט פרעה'ס גרויזאַמקייט דיך פון דיין טהראַן פאַריאַגט,
„האָט ער דיין יושר־צעפּטער דיר גערויבט ?...“

און פון די הימלען האָט אַראַבגעראַלט אַ קול : —
„דיין לעבען איז דאָס לעבען פון אַ גראַז,
„וואָס טרינקט זיין מעסטעל טהוי, זיין חלק זון,
„און וועלקט און איז ניט מעהר פאַראַן...
„דאָך אייביג לעבט דער קעניג פון גערעכטיגקייט,
„און וועלטען צעהלט ער בלויז ווי קערענדלעך פון זאַמד,
„און הונדערט דורות ווי אַ וואַנק פון אויג...
„און צווישען ביידע וואַגשאַלען,
„פון זיין פאַרהילטער וואַג,
„פאַרשווינדען יובלות אַפט...“

„ציה פון דער פעסטונג־וואַנד אַ קינד אַרויס,
„און זעטיג דיין רחמנות־דורשט,
„און אויפרייסען זיך וועט פאַר דיר,
„דער צוקונפּט'ס שלייער־מוך...“

געהאָרכט האָט משה האַסטיג דעם געכאַט,
 און האָט דעם זויגלינג וויינענדיג געקוסט,
 און אין זיין אַרעם טוליענדיג געגלעט...
 און דאָן געוואָרען פינסטער איז אַרום,
 נאָר ווייט ביים האַריזאָנט,
 האָט אויפגעפּענט אימיצער אַ מהיר,
 און פון דער מהיר אַרויסגעשאַסען האָט,
 אַ שמעג פון ווייסען ליכט...
 און דורות שפּעטע האָט זיין אויג דערבליקט,
 אין רייה נאָך רייה...
 און ער האָט אַן אַלמאַר געזעהן,
 און ביים אַלמאַר אַ פּאַלשען גאַט,
 און נאָהנט געשטאַנען איז אין פּריסטער-קלייד,
 אַ מאַן וואָס האָט צום פּאַלק גערעדט,
 און יעדעס וואָרט געוועזען איז אַ לעסטערונג,
 אַקעגען וואַהרען גאַט...
 און ס'פּאַלק האָט צו דעם פּריסטער צוגעהאָרכט,
 און האָט צום גאַט פון זינד געדיענט...
 און יעדע ליפּ געטריפט פּאַרברעכען האָט,
 און יעדע האַנד געדאַמפּט האָט בלום...

— און שוידערנדיג געפרעגט האָט דער פּראָפּעט :
 „ווער איז דער מאַן וואָס פּיהרט צו זינד דאָס פּאַלק,

„און לעסמערט דיך און דו אין הימעל שווייגסט? ...
„ווער איז דער מאן? ...“

„דערקענסטו ניט דעם קליינעם כרוב,
„וואָס אָפּגערויבט דיין מיטלייד האָט,
„פון גאָט'ס גערעכטיגקייט?—“
געענטפערט האָט די שמים...

1909

בין השמשות

דער טויטער מארשאלעק

י סעודה געענדיגט, איצט קומט די הוליאָנקע;
אָהער די באַנדורעס און פלייטען! —
לכבוד דעם חתן, לכבוד דער כלה,
זאל יעדער צום טאַנצען זיך גרייטען.

און תכף זיך געהמען די כלי-זמר צום שפיעלען,
עס ריהרען זיך לוסטיג די גליעדער,
פון האַפקעס, קאזאַצקעס, און ברוג-מענין שענע,
פאַרפלעכט זיך אַ ווילדעס געשליעדער.

איצט טאַנצט מיט די הענד אין דעם זיידענעם גאַרטעל,
דער אַלטער מחותן רב מלך,
ער געהט אַ „קראָקו“ אויף אַמאַליגען שטייגער;
די קרואים פאַטאַקעווען פרעהליך.

דאָך זעהט נאָר... פון עולם שפאַרט איינער אַרויס זיך:
„אַט דאָס רופט איהר טאַנצען? ... פע כ'לעבען!
„איהר מעגט נאָך רב מלך ביי מיר געהן אין חדר —
„אַט וועל איך אַ טענצעל אייך געבען...“

נו לעבעדיג, לוסטיג, באנדורעס און פליימען,
די געסט פאטשען-צו מיט געלעכטער,
דער פרעהליכער אידעל פארקאשערט די פאלעס,
(שוין קענטיג א קאפ א באשוועכטער)

און לאזט זיך אוועג אין א ווילדע קאזאצקע...
אט בייגט ער און דרעהט זיך אין דרייען,
אט שפרינגט ער משונה אזוי ווי א זשאבע,
אט שווימט ער ארום ווי א שלייען...

אט קארצעט ער אויף זיך אזוי ווי צום זיצען,
אט ציהט ער זיך אויס אויף שפיץ-פינגער,
און טאנצענדיג דאכט זיך אזוי ווי די אברים,
איהם ווערען אלץ לייכטער און גרינגער...

ער טראגט זיך און יאגט זיך, קוים זעהט מען די פיס שוין,
מאכט שמענדיג אלץ שנעלערע קרייזען,
און נוקעט די כליזמר: „שפילט גיכער! שפילט גיכער!“—
קוים קענען די פליימען באווייזען...

אט טאנצט ער שוין גאר ווי א שד אין דער לופטען,
אזוי ווי פון וויכער געמראנגען,
און נוקעט די כליזמר: „שפילט גיכער! שפילט גיכער!“—
קוים קען איהם דער צימבעל דעריאנגען...

שוין מאנצט ער קאפויר מיט די פיס אויף דער סמעליע,
און אונטען צו דר'ערד איז די צורה,
און נוקעט : „שפילט גיכער, שפילט גיכער!...“ דאך פלוצלינג
געפלאצט האט די גרויסע באנדורע...

און נעלם איז האסטיג דער מענצער געווארען,
פארשלונגען געווארען ווי קרח,
נאך חנא דער פייקלער האט באלד זיך געשטויסען,
ווער איז דער פארשוואונדענער אורח :

„דאס איז ער, דער מארשאליק, מויט שוין פון יאהרען,
„וואס מרייכט זיך ארום כף הקלע,
„און קומט אימליך יאהר אויף א חתונה מאנצען,
„זיין מענצעל פאר חתן און כלה...“

1908

דיא בייזע האליאסטרע

עס וואָיעט דערויסען אַ שנעע־זאָווערוכע,
די ווינטער־נאַכט לאַזט זיך אַראָפּ,
די אַלמינקע דאָבע האָט אויפֿגעהערט שמריקען,
און שאַקעלט פֿאַראומערט דעם קאַפּ: —

„איחר הערט ווי עס סוויסטשעט די בייזע האַליאָסטרע,
„וואָס לילית פיהרט אָן אויף געיעג? —
„קומט קינדער איך וועל אייך אַ ספור דערצעהלען,
„פון אַלטע אַמאָליגע טעג...“

„אין שטעדטעל אַמאָל איז אַ גאַלדשמיד געוועזען,
„זיין ווייב איז געוועזען אַ גאַלד,
„אַ שטילע אַ פרומע אַ קלוגע אַ גוטע,
„אַ פנים — אַזוי ווי געמאַלט...“

„די ליעבשאַפט פון פֿאַארעל געווען איז אַ וואַנדער,
„מען האָט זיך געהאַלט און געקוסט,

„ער וואָלט איהר דעם מעלער פון הימעל געקריגען,
„ווען ס'וואָלט זיך דעם ווייבעל פאָרגלוסט...“

„און פלוצלינג אַ שנאה צו איהר קריגט דער גאַלדשמיד,
„זי ווייס ניט פאַר וואָס און פאַן ווען,
„זי טהוט אַלע סגולות, זי פּרעגט גוטע אידען,
„אווואו נאָר אַ טאַטער געווען,

„אווואו אַ ציגיניער וואָס ווייס פון אַ קרייטעכטס,
„אווואו נאָר אַ פרוי וואָס פאַרשפרעכט,
„דאָך העלפט ניט קיין שפרעכען, עס העלפען ניט קרייטער,
„געוואָרפען אַן אומ'חן — און שלעכט...“

„פאַלט אַן נאָר דער אבענד, פאַרטראַגט איהם דער גלגול,
„זי ווייס ניט אוואו ער קען זיין,
„ערשט שפעט אין דער נאַכט, זיך באַווייזט ער, און שטורעמט
„אַזוי ווי אַ גולן אַריין...“

„איהר געהן איז איהם נמאס, איהר שמעהן איז איהם נמאס,
„ער לאַכט פון איהר איטליכען וואָרט,
„ער שילט און ער זידעלט און שפייט איהר אין פנים,
„און רופט זי וואָס שמעהט נאָר אין קאַרט...“

„געוויינט אין דער שמיל האָט דאָס אַרעמע מייבעל,
„געזעסען פון חרפה אין הויז,
„די שכנים בלויז האַכען געוואוסט, אז דאָס ווייבעל
„אזוי ווי אַ ליכטעל געהט אויס.

„איין מאָל... ס'איז די נאַכט פונ'ם סדר געוועזען,
„דער מיש איז געווען שוין געגרייט
„אַ רגע פאַר קדוש... הייבט אויף זיך דער גאַלדשמיד,
„און רוקט זיך ארויס שמילערהייד...

„דאָס ווייבעל וואַרט איין שעה, און צוויי שעה און דריי שעה,
„אַ פינסטערער שרעק זי באַפאַלט...
„זי טהוט אָן דאָס שאַל'כעל און זוכט אויפ'ן הויף איהם,
„און פּלוצלינג... אין שטאַל, דורך אַ שפּאַלט,

„דערזעהט זי עס זיצט אַ האַליאַסטערע ניט-גוטע,
„אין סאַמעט און אַטלאַס געקליידט,
„די שמוהלען פון זילבער, דער מיש אַלאַבאַסטער,
„מיט דעקען פון גינגאַלד באַשפּרייט..

„און וויינען דאָרט שטעהען און מעד און געטראַנקען,
„אין כוסות פון רויטען רובין,
„און אַלערליי מינים פון שפייז און פאַטראַוועס,
„אין שיסלען פון לויטער כורשמיץ...

„און לילית אליין זיצט אויף זיידענע קישענס,
„מיט נאקעמען שנעע־ווייסען לייב,
„דערביי אויף א הסכ־כעט סדר'ט דער גאלדשמיד,
„און לילית'ן רופט ער זיין „ווייב“...“

„דאָס ווייבעל האָט קוים נאָך אַהיים זיך דערטראָגען,
„צו קיינעם אַ וואָרט ניט גערעדט,
„און קוים זיך דערוואָרט ביז דער יום־טוב אַוועג איז,
„גענומען פֿון גאלדשמיד אַ גט...“
.

שוין פינסטער... די פראַסטיגע שויבען נאָר שטאַרען,
ווי אויגען פאַרצויגען און בלינד,
די שפּיזלען צופאַלען... די אַלטינקע דרעמעלם,
און ס'וואַיעט און סוויסטשעט דער ווינד...

1908

דער מגפה-ווינקעל

וויף דעם אלמען בית הקברות,
ווייט פאררוקט ביים סאמע גראבען,
וואו געדיכטע בוימען פלעכמען
אין א דיקען סכך צונויף זיך —

צוגעדעקט מיט גראז און קוסטעס,
און צובראכענע מצבות,
שלומערט דער מגפה-ווינקעל,
אנגעפילט געדיכט מיט קברים...

און עס געהט אן אלמע מעשה
אז צוריק מיט כמה יאהרען,
האט א פינסטערע מגפה
זיך פון העלער הויט באוויזען.

אינ'ם שמעדםעל דאן געוועזען.
איז א חתונה א גרויסע,
און אויף מאַרגען נאָך דער חופּה,
זיינען אַלע, חתן-כלה.

מיט די פריינד און מחותנים,
מיט די געסט און מיט די כליזמר,
קראַנק געוואַרען אויפ'ן רומפעל,
און אין זעלבען טאָג געשטאַרבען...

און דער קברות־מאַן יחיאל
פלעגט דערזעהלען אז נאָך איצמער,
ווען עס קומט די נאַכט פון יאָהרצייט —
יאָהרצייט נאָך דעם וויסטען רומפעל —

ריהרט זיך דער מגפה־זווינקעל,
און עס קומען פון די קברים,
מיט באַנדורעס און מיט פויקען,
די געשטאַרבענע כליזמרים...

און זיי שפיעלען אויף אַ פרעהליכס...
ביו עס הייבען אָן זיך ווייזען,
אַנגעטהאַן אין טויטען־קליידער,
ערשט דער חתן דאָן די כלה,

דאן אן עולם מחותנים,
און פון געסט א גרויס געזעמעל,
און זיי שמעלען אין א קרייז זיך,
אויף די קברים און מצבות...

דאמאלס ווערט א גאנצע שמחה,
און די חברה אין תכריכים,
געהט א קארעראד א ווילדען,
אויף דעם פינסטערען בית-חיים...

1909

דער וואסער-טרעגער

אין דער באדינאס עק פון שמעלמעל,
אין א קעלער-שטוב א נאסער,
האט געוואוינהנט א איד אן אלטער,
און געלעבט פון טראָגען וואסער...

פלעגט זיין ברויט „בזעת אפו“,
און מיט שווערער מיה פארדינען,
שלעפענדיג די פולע עמערס,
שפעט אין נאכט און פריה באגינען...

איז געגאנגען קרוע בלוע,
ניט געהאט א גאנצען פאָדעם,
און די נאקעט־דארע ביינער,
פלעגען סטארטשען דורך די כגדים...

און געוועזען קראנק, א חלוש...
קיים געקענט די נאסטשעס טראגען —
דאך א קוויקונג איז געוועזען.
הערען איהם „גוט מארגען“ זאגען...

אזא זיסקייט, אזא מילדקייט,
אזא פּרעהליכער בטחון,
אזא שבת-אויפגעראַמטקייט,
אין א מיטען אַנדער-וואַכען...

קיינער ניט געוואוסט אין שמעדמעל,
האַט דעם וואסער-טרעגער'ס יחוס,
קיינער ניט די מיה גענומען,
רעדען ווען מיט איהם באריכות...

איין פריהמארגען אין זיין קעלער,
אויף א שטיינערנעם געלעגער
איינגעקאַרצעט, האַכען שכנים,
טויט דערוויסט דעם וואסער-טרעגער...

בלויז א הויפען דאַרע ביינער,
צוגעדעקט מיט שמאַמעס אַלמע...
דאך דער זיסער צדיק-שמייכעל
אויף די ליפען אויף די קאַלמע...

זיך צוויינט אין מיטען שיעור
האָט דער גרויסער רב הושיע,
האָט באַפויהלען די תלמידים,
נאָך דעם טויטען רייטען קריעה...

דען אַנטפלעקט געוואָרען פּלוצלינג,
אין געהיים דעם אַלטען רב איז,
אַז געווען דער וואַסער־טרעגער
איינער פון די למדוואו איז...

1907

איינמאגניגע מלאכים

אנגזאם, אין דעם ענגען חדר
קריכט אריין דער ווינטער-אבענד,
שווייגענדיג ארום די טישען,
זיצט דער רבי און די קינדער.

דורך די אפגעבליצקטע שויבען,
רייסט זיך דורך דער לעצטער זונשטראהל;
ווי א ציצה גאלדגעשפונען,
פאלט אויף איטליכע גמרא,

און באגילט דעם רבין'ס פאות,
און זיין ווייסע בארד די לאנגע...
דאך דער רבי זיצט פאר'חלומ'ט,
קוקט ניט מעהר אויף די תלמידים.

גלאצט צום פענסטער קעגען מערב,
וואו די גאלדציצות זיך שפינען,
און צורעדט פון העלער תויט זיך,
ווי צו זיך בלויז וואלט ער רעדען: —

„אין אַ גרויסען ליכט־אוקינוס,
אין אַ ים פון „אור הגנוז“,
שווימט אַרום דער כסא־כבוד,
דורך די הימלען און די וועלטען...“

„וויעגט זיך אויף די ווייסע וועלען,
איז אין גאַנצען לויטער פייער —
גלומיג פייער וואָס פאַרזעהרען
קען אפילו גיהנום־פלאַמען...“

„און אַ דיקע וואַלקען־חופּה,
ליכטיג־רויט, געזוימט מיט תכלת,
פלאַטערט אויף דעם שיף פון פייער,
פלאַטערט מיט אַוואו דאָס שיף געהט...“

„און באַגינען יעדען מאָרגען,
פונ'ם כסא־כבוד בליצען
בינמלעך פונקען — יעדעס בינמעל
ווערט אַ כתה פון מלאכים...“

„און זיי נעהמען תּכּף זינגען,
פלעכטענדיג און דרעהענדיג זיך,
מיט די שימערדיגע פליגלען,
רונד אַרום דעם כסא־כבוד...“

„אויף דעם גרויסען ליכט־אוקינוס,
אויף דעם ים פון „אור הגנוז“,
טרעלט און טראַגט זיך זייער שירת,
קלינגט פון איין וועלט ביז דער צווייטער.

„גיסט פאַנאַנדער ווי אַ שטראַם זיך,
ווי אַ מבול פול מיט חיות,
גרייכט צום קלענסטען גראַז אפילו,
קוויקט דעם וואַרעם אין זיין ערד־נעסט...“

„אבער קוים נאָר קומט דער אבענד,
וועלען כלה די מלאכים,
איינגעזאָפּט ווי בינטלעך פונקען,
ווערען זיי צוריק אין טהראַן־שמוהל...“

ס'גלאַצט פאַרטראַכט און שווייגט דער רבי...
ביסלעכווייז פון די גמרות,
און פון רבינ'ס באַרד און פאות,
איז דער לעצטער שטראַהל פאַרגאַנגען...

איינגעטונקט אין שאַטענס זיינען,
ביינאָ און טישען און תלמידים,
נאָר אין ווינקעל אויווען זשאַרעט
זיך, אַ לעצטע קויהל אַ רויטע...

און דער רבי ענדיגט פלוצלינג,
ווי ער וואַלט אליין זיך טרייסמען... —
„איינ טאָג לעבען בלויז די כתות,
איינ טאָג בלויז איז זיי פאָרגונען,

„פלעכמען זיך אַרום דער שכינה,
געהן אַרום איהר טהראַן הקפות,
דאָן צוריק אין זייער מקור,
ווערען זיי אַריינגעזויגען...

„אבער אייביג ווי כביכול,
בלייבט די קוויקונג און מתיקות,
בלייבט דער נאַכקלאַנג פון דער שירה
וואָס אַרויס פון זייער מויל איז...

„און יחידי סגולה הערען
אַפּט די הייליגע נגינה,
וועלכע טראַגט זיך דורך די וועלמען,
ווי אַ ריח פון געווירצען...“

1907

ליל שמורים

1

וין פערזוכט פון אלע כוסות,
האָט דער נביא אליהו,
שמילע רוח-מלאכים פליהען,
פון די הימלען פון די בלאַע...

מראַגען זיך פון הויז צו הייזעל,
שוועבען אום אויף אלע דעכער,
גנב'ען זיך אריין אין פענסטער,
קריכען דורך די שליסעל-לעכער...

בענשען איטליכענס געלעגער,
קוסען יעדוועדען באַזונדער,
שושקען יעדען אין זיין שלומער,
זיסע טרוימען, הימעל-וואונדער...

הייליג איז דאָס קליינע געסעל,
ס'טאָר קיין בייז איהם ניט פאסירען,
שנעע־געפליגעלטע מלאכים,
שמעהען וועכטער ביי די מהירען...

.2

אָפגעשלאָגען צוועלף אַ זייגער,
האַט די גלאַק פון הויכען מהורעם ;
אויף דעם שמעדטעל אויסגעשמערענט,
הענגט די שטילע ליל שמורים...

נאָך דער סדר־קאָראָנאַציע,
שלאַפט שוין אומעטום דער „מלך“,
איינער בלויז פון ווינקעל־געסעל,
זינגט נאָך שיר־השירים פרעהליך :

„ס'איז די צייט ווען פויגלען זינגען,
און די טורטעל־טויבען ברומען,
ס'בליהען אויף די פייגענבויםען,
און דער וויינשמאָק שפרייט פארפומען...“

„קום צו מיר, געליעבטע מיינע,
פון די פעלזען אין דער ניעדער,
ווייז פאר מיר דיין שעהנעם פנים,
לאז מיך הערען דיינע ליעדער...“

1908

לא ינום ולא יישן שומר ישראל

דער קעניג שמעהט אויף פון זיין גאלדענעם בעטעל,
ניט שלאָפֿען, ניט איינדרעמלען קען ער,
עס וועקט און באוועגט איהם אַ ווילדעם געפלאַנטער,
פון פינסטערע בילדער און מענער...

און ס'דרינגט און עס קלינגט איהם פון ערגעץ פארבאָרגען,
אַ שטים ווי פון שמאַרקען געוויטער: —
„עס שלומערט ניט קיינמאָל דער וועכטער פון אידען,
„עס שלאָפֿט ניט ישראל'ס באהיטער...“

ארויס אויפ'ן פאלאץ־באלקאן איז דער קעניג,
און קוקט אויף די גאלדענע שמערען,
איהם דאכט זיך עס גלאַנצען, אין הימעל אין גאַנצען,
בלויז אויגען געפילטע מיט טרערען...

און פלוצלונג דערזעהט ער... ווי אונטען אין שאמען,
א קריסט מראגט ארויס אויף זיין שולטער
א קינד א געטייטעס, און מראגט שמילערהייד עם
אין גהעטטאגאס נעבען דער שולטהיר...

אן וויעדער געקלונגען, פון טויזענדער צונגען
איהם האט יענע שטימע פון ווייטען: —
„עס דרעמעלט און שלאפט ניט ישראל'ס באהיטער,
„זיין אויג איהם באוואכט אלע צייטען...“

.

און פריה שוין באגינען געפילט האט דער מארק זיך,
מיט ווילדע צווישעמע מאסען.
„א קריסטענקינד האט מען געקוילעט געפונען,
געהילכט האט ארום פון די גאסען.

„אין שולטהיר דארט האט מען דעם קרבן געפונען,
„פון בלוטיגען אידישען מנהג.
„איצט וועט מען דאס טייפעל-געזינדעל פארניכטען —
„אזוי האט באפויהלען דער קיניג.“

און פלוצלינג פארשטומט איז דער ליארעם געווארען,
עס געהט דורך דעם פעכעל א ציטער,

דער קעניג פון ווייטען קומט האַסטיג צו רייטען,
מיט זיינע באַפאַנצערטע ריטער...

איהם ברענען די אויגען, און בלייך איז זיין פנים,
און ס'ציטערט זיין אויסרוף פון צארען: —
„דער קעניג האַט הענגען דעם קריסטליכען קין
„פון קריסטליכען הרוג געשוואַרען...“

.

דאָן וויעדער צום פאַלאַץ אוועג איז דער קעניג,
דאָך אַלין האַט געשאַלט איהם אין אויער:
„עס שלומערט און שלאַפּט ניט ישראל'ס באַהיטער,
„דער וועכטער ביים אידישען טהויער...“

1909

דער נגון

(חסיד'ישע לעגענדע.)

דער קאָזשניצער רבי ביי־נאַכט רופט דעם גבאי : —
„לאַז תכף די פערד מיינע שפּאַנען,
„און רוף מיר אַ מנין פון חסידים געטרייע,
„און לאַזען מיר פאַהרען פון דאַנען...“

אַ פּראָסטיגע טבת־נאַכט הענגט אויפ'ן שטעדטעל,
דער שנעע ליעגט אויף הייזער אויף הויפען,
פון פינסטערע געסלעך מיט אימה בענומען,
די חסידים שנעל קומען צולויפען...

געשפּאַנט איז דער וואַגען, דער עולם צוועצט זיך,
דער רבי אַליין געהמט די לייצעס,
די חסידים זיך רייבען פאַרוואַנדערט די אויגען,
דער גבאי, ער קוועטשט מיט די פליצעס...

א „וויא“... און מען קען שוין דאס „שמיבעל“ ניט זעהן מעהר,
אט איז שוין דאס שמעטעל פון הינמען,
דורך פעלדער און וועלדער יאגט האסטיג דער וואַגען,
אזוי ווי געטריבען פון ווינמען...

ס'דעמט קיינער א וואַרט ניט... פון הייליגען רבי'ן
ווער ווייס די כונה די מיעפע? ...
די נאכט רוקט און רוקט זיך... פון הימעל צוגעהט זיך
פאמעלעך די שמערען אסיפה...

שוין שפראצט אויף באגינען... און איבער'ן מזרח
פארציהט זיך א רויטער פרוכת;
עס צימערט דער גבאי פון קעלט און פון שרעקען,
דעם עולם פערעהען די כחות...

און פלוצלונג... וואו ס'שיידען זיך וועגען פאנאנדער,
דארט האבען די פערד זיך פארהאלטען,
און ס'האבען די חסידים דערזעהן דארט זיצען,
א מאוס'ען בעמלער א'ן אלמען...

א קרעציגער בעמלער, א בלינדער א גוסס,
מיט טראנטעס און טאַרבעס באהאנגען,
געזונגען א ליעד האַט... און ס'האַט זיך די חסידים
גע'חלום'ט, אזוי ווי געזאנגען

פון „עולם השירה“, וואס ס'האט נאך קיין אויער
פון בשר ודם ניט פארנומען,
אנטפלעקען זיך איצט אין די טרעלען וואס פליסען
פון בעטלער'ס פארטריקענטען גומען...

אראָפּ פון דער פוהר איז דער רבי פון קאזשניץ,
אראָפּ די בעגלייטער די טרייע...
א וואַרט פונ'ם רבי'ן — און באַלד האָבען אַלע,
גע'חזר'ט די מענער די נייע...

זיי זינגען און זינגען אַליץ מעהר מיט התלהבות,
אַליץ העלער און זיסער און גרינגער,
עס גליהען די אויגען, עס פלאַמען די באַקען.
דער קאזשניצער קנאַקט מיט די פינגער...

און איין און צוויי מאַל און צעהן מאַל גע'חזר'ט,
האַט יעדער דעם זעלטענעם נגון,
און שלאַפער איז תמיד דער בעטלער געוואָרען,
ביז טויט ער געבליבען איז ליעגען...

דאַן האָט זיינע חסידים דער רבי פון קאזשניץ,
גענומען די מעשה דערצעהלען : —
„געזאָנגען, אזוי ווי נשמות פון מענשען,
אין כמה מדרגות זיך טהיילען...“

„און ס'זיינען נגונים גאר הויכע פארזאנען,
זועלכע וואס זיינען געשפונען
פון קלאנגען אין וועלכע א מלאך זאגט שירה,
און ס'זיינען באגינען די זונען...“

„אזוינע געזאנגען האט גאט במתנה
געשענקט די לויס פארציימען,
און פלעגען זיי זינגען, דאן פלעגט די פמליא
זיך איינהערען דורשטיג פון וויימען...“

„דאך איינמאל פאסירט האט : א לוי א יונגער,
פערשוועכט האט דעם הימעל'ס מתנה,
און זינגענדיג האט אין זיין זינדיגען זינען,
געהאלטען א שלעכטע כונה...“

„פאראונרייניגט זיינען די קלאנגען געווארען...
צערריסען די פעדעס די דינע,
וואס האבען פון זיי זיך געשנירט און געצויגען,
צום לויטערען „עולם הנגינה“...“

און אומוואגלעך פלעגט דער געפאלענער נגון,
דורך אלערליי מיילער און קעהלען,
פערקליידען אין אלערליי וויסמע נגונים
זיך פלעגען די געטליכע טרעלען...“

„דורך צעהנדליגער לענדער, דורך הונדערטער דורות,
פון פינסטערע רוחות געטריבען,
פון טומאה צו טומאה... ביז ס'האט דאס געזאנג זיך,
צום גוסס'ען בעטלער פארקליבען...“

„איצט האבען מיר וויעדער די מענער גערייניגט,
אין און אין אריבער דער נגון,
שוין שפינט ער און בינדט זיך צום הייליגען מקור —
ער האט שוין זיין תקון געקריגען...“

1908

די עבירות צו תשליך

די או טהוען אהין זיך די פעק פון עברות,
„וואָס ווערען פון פאלע
„אַרונטערגעטרייסעלט יאָהר־יעהרליך צו תשליך? —
וואו ווערען זיין כלה? —“

אזוי האָב איך קינדווייז געפרעגט ביי מיין טאָמען,
צו תשליך אַ שאלה,
און ער האָט געענטפערט, נאָכדעם ווי ער האָט זיך
פארטראַכט אויף אַ וויילע:

„זיי פליסען און פאלען אַריין אין אוקיננס,
„און תכף דאַרט ווערען
„מגולגל אין רוחות און קליפות, וואָס זוכען
„די וועלט צו צערשטערען...“

„דאָרט שפּרינגען זיי אום, און צוקאַכען די כוואַליעס,
פון ברייטען אוקינום :
„דאָס זיינען די שמורעמס וואָס שמעלען אין אַסיען,
„די שיף אין סכּנות...“

1899

פון בארג און טהאר

פּראָלאָג

ווי מעה אויף ווען אויף דעם הימעל'ס באַקען ברענט
דער ערשמער פּרישער מאַרגען-קום,
און געה אין וואַלד און בראַדזשע אין דעם גראַז,
מיט נאַקעט-אַבגעדעקמען פּוס.

און קלייב אַ שוואַרצע יאַגדע דאָ און דאָרט,
אַ רויטע פּאַזעמקע פּון קוסט,
און ריים דיר אויס אַ בלויע וואַלד-בלומעל,
און שמעק אַלס ציערונג אויף דיין ברוסט...

און דורך די גרינע נאָדעל-צווייגען הער,
ווי ס'צוויטשערען די פּויגלעך אום,
און זויג אַריין מיט אויגען און געהער,
דאָס זיסע בוימער-הייליגטהום,

דאָן געה אַרויס געלייטערט און געבענשט,
און געה אין שטאַרט און שטויב און יאַג,
און ביז עס קומט די נאַכט אין הערצען טראַג,
דעם וואַלד-גערוך פּון פּריה פאַר טאַג...

דעם בוים'ס נשמה

כרייטער בלעטערדיגער דעמכע-בוים,
באשאטענט שוין פון יאהרען אונזער הויז. —
צי ווערט ער אלט, צי ווערט ער קלוג?
צי פיהלט ער ווינד, צי פיהלט ער קעלט?
ווער וויים די סודות פון א'ן אלטען בוים,
וואס קימערט אימיצען א דעמכע-בוים?

און טאג פאר טאג, די גאנצע זומער-צייט,
מיט זיינע ששים רבוא בלעטער,
גערעדט צו אונז דער שכן האט,
גע'מענה'ט און גערעדט אומזיסט...
און האט ער זיך אמאל צורוישט,
געהייסען האט עס צווישען אונז:
„ווי שעהן דאס שושקען איז פון ווינד?“ —
און וואו איז די נשמה פון דעם דעמכע-בוים?
און וואו איז ער, דער זקן-בוים?
דער קעניג מיט זיין ווארצעל-טהראן,
דער מלך מיט זיין בלעטער-קרין?

דאך אויבען האט די זונן געגלאנצט,
און אויפ'ן הימעל אויסגעשפרייט,
געפלאטערט האבען ווייסע וואלקענדלעך,
און ווייט געזעהן זיך האבען בערג,
דורך בלאע טול-גארדינען,
און פעלדער דורכגעשפריצט מיט זון-בלומען,
און גרינע גראז און קארן - זאנגען,
און אלץ אינאיינעם איז געווען,
אמאל א בילד, אמאל א סימפאניע...
און אין דעם בילד געוועזען איז,
דער אלטער דעמבע - בוים א שטריך,
אין סימפאניע — א קלאנג...

נאָר איין מאָל... ס'איז געוועזען נאָהנט פון מיטען נאַכט,
א שוואַרצע זומער - נאַכט...
א וואַרעמער געווירצטער חשך - ים,
האַט אויסגעלאָשען יעדעס שמערענדעל,
האַט אויסגעמעקט פאַר מיילען ווייט,
דעם קלענסטען פונק פון ליכט...
און כ'בין געזעסען נעבען הויז,
און האָב דאָס אויער אָנגעשמרענגט,
צו כאַפען דעם פאַרשטיקטען ווינדטעל'ס זיפּץ...

און דאן האָב איך אין פינסטערנים,
דערשפיאָנט די קוים געשטאַלט פון דעמבע - בוים,
און דאן האָב איך צום ערשטען מאל,
דערהערט ווי ס'רעדט דער בוים...
דערהערט ווי ס'פרעגט דער בוים,
ביי מיר די סודות פון דער מענשען-וועלט...
דערהערט ווי ס'זוכט דער בוים,
אַ פריינדליך וואָרט צו זאָגען מיר —
אַ וואָרט פון ברודערשאפט...

און ס'האַט זיך דאן מיר אָפגעדאַכט,
אַז איך אליין נאָר און דער בוים,
געפינען זיך אין גאַנצען טהאַל...
און איך נאָר און דער דעמבע - בוים,
זיך טראָגען אויף אַ וויסמען ים —
אַין אַקעאָן פון נישט...

און פריינד געוואָרען זיינען מיר —
איך און דער דעמבע - בוים,
און יעדען אבענד זיין איך איצט,
און האָרן זיין בלעטער - שפראַך,
און ווייס אַז אַלצדינג איז פאַר מיך,
פאַר קיינעם ניט און בלויז פאַר מיך —
דעם טרייען פריינד פון אַלטען בוים,

דעם פריינד וואָס האָט צוערשט אַנטפלעקט,
דעם דעמבע-בוים'ס נשמה...

און אַפּטמאַל געה איך צו דעם בוים,
און געהם זיין רונצעלדיגען גראַכען גראַען שטאַם,
אַרום מיט מיינע הענד...
און ס'איז אַ ברודער וועלכען איך אומאַרעם,
און אין מיינ אויער טריפען זים,
דעם זקן'ס שושקערייען —
די שושקערייען פון א'ן אַנדער וועלט,
אַ ווייטער וועלט, אַ פרעמדער וועלט,
צו וועלכער איך געהער אַצונד...

און זאַכען וויים איך וועלכע קיינער וויים,
און בילדער זעה איך וועלכע קיינער זעהט...
און דאָס איז אַליץ מיינ לויהן,
מיינ לויהן פאַר וואָס איך האָב אַנטפלעקט,
דעם דעמבע - בוים'ס נשמה...

1909

בארג און אָקעאָן

רי אָפּט געזעסען בין איך אונטען אינ'ם טהאַל,
באַקקענדיג די שטיינערנע מיטאַנען - בערג,
וואָס טרעפּ - ווייז שטאַפלען זיך, ביז זייער שנעעזויס ווערט
פאַרלאָרען אין דעם הימעל'ס ווייסע וואַלקענס - פרענז...
ווי אָפּט פון ווילד - צושליידערמע גרומאַדעס שטיין,
חילות פון גיגאַנטען האָב איך אויסגעמאַלט,
צונויפגעפלאַנטערט אין אַן אונגעהיירער שלאַכט,
און אלע פעלז - בלאַקען פאַרוואַנדעלט האַכען זיך,
אין ריעזען - הענד, און ריעזען - פיס און ריעזען - קעפּ...
דאַן האָט דער כּשוף האַסטיג אומגעביטען זיך,
און ס'איז געווען אַ פאַלק אַ טויזענד - קעפיגער,
פון ברואים אומגעלומפערטע, משונה'דיג געבוים,
פון חיות גרויסע, גראַע און פאַנטאַסטישע,
זיך שטויסענדיג און טראַמפלענדיג כאַליאַסטרעס - ווייז,
זיך ערגעץ יאָגענדיג, פון ערגעץ - וואו געיאָגט...

ווי אַפּט אין מיטען פון דעם אויסגעמאַלטען בילד,
אַ פּראָסט - געדאַנקען דורכגעשוידערט האָט מיין ברוסט,
אַז אַלץ אַרום איז טויט, און שמיל, און שטום, און וויסט,
און איך אין טהאַל — א'ן איינציג מילב־לעבען וואָס צאַנקט...
אַ מילב־לעבען, וואָס יעדער טויטער פעלז אַרום,
האַט אָנגעגלאַצט מיט שטיינערנעם און קאַלטען האַם...

דאַן האָב איך נאָך דעם ים דעם אייביג־רוישענדען,
דעם אייביג - אַלטען, אייביג - יונגען ים געבענקט...
דען אַפּט ביי'ן ים געזעסען בין איך שטונדען - לאַנג,
און צוגעזעהן מיט תמיד פּרישען פּרייד־געפּיהל,
ווי ס'שפּרינגען - צו די כוואַליעס צו דעם געלען ברעג,
ווי ס'קומט מיט שטאַלץ אַ ווייס־געקווערטע אַרמיי,
נאָך איהר אַ צווייטע, דריטע און אַ טויזענדטע,
און שלאַגט און שוימט און שפּריצט מיט לוסטיגען געלאַף...

און אַפּט געלאַפען איז מיין בליק צום האַרזאַנט,
דאַרט וואו דאָס קאַכיג מעער דעם שמילען הימעל קוסט,
און אַפּגעוואַרט אַ נייעם וועלען - עסקאַדראַן,
דאַן גאַלאַפּירט מיט מיינע פּלינקע וואַסער - געסט,
צוריק צום שטראַהל - באַשפּריצטען גאַלד - געפּאַרבטען זאַמד...

און דענקען פּלעג איך אָן דעם וואַסער'ס טיפעניס,
אָן יענע אוצרות מאַכט וואָס שטראַמען אין געהיים,

אן יענע אונטער - וועלען וועלכע יאגען אזוי ווילד,
ווי די וואס פינקלען פאר מיין אויג אין זונגען-שיין...

ווי אפט געזעסען בין איך דארט און האב געפיהלט,
ווי ס'כוואליעט דורך מיין ברוסט דער גאנצער אקעאן,
און ס'קליינע לעבען מיינס געווארען דאמאלט איז
גיגאנטיש גרויס, און שטארק, און שטורעמדיג —
א קוואל פוי קראפט, וואס שעפט ניט אויס זיך — ווי דער ים...

1907

דאָס טייכעל

ײַם און היימיש רוישט דאָס טייכעל
גלאַנצענדיג אין זוננען־שיין,
פלוידערט קינדערש דורכ'ן וואַלד־באַרג,
און די בוימער שלאָפען איין... .

איינגעלילעט מיט זיין מורמעל,
האַט ער אויך די בערג אַרום,
ער אליין נאָר רעדט און פלאַפערט,
ערד און הימעל האַרכען שטום... .

כ'ליעג האַלב וואַך און האַלב פאַרדרעמעלט,
ווי פאַרנעכעלט איז דער זינג,
דורכ'ן שלעפּערדיגען מוח,
פלאַנטערט זיך דאָס וועלדעל גרין...

לאַנגזאַם מישען זיך צוזאַמען,
באַרג און הימעל, גראַז און קוואַל,
און דער חלום־דיגער טומעל,
פון אַ וויימען וואַסער - פאַל... .

1902

הערבסט-אבענד

דער לעצטער מאטער קופער - שטרייף
פערגליהט פון מערב - ראנד,
פון הימעל'ס אפגרונד בליצט ארויס,
א קאלטער דיאמאנט...

עס פויזעט אויף די לאנקעס אום,
א ווייסע נעבעל - טוך,
און פון די פעלדער קומט אהער,
א פוילער גראזגערוך...

מטושטש ליעגט ביים האַריוואַנט
דער ווייטער דאַרף צושפרייט,
א פייערעל און דאַן א צווייט'ס,
צינדט אן זיך שטילערהייד...

קיין רוישען פון א'ן איינצ'גען בלאט,
קיין פיפען פונ'ם ווינד,
און שטומערהייד די אַסיען - נאַכט,
די סודות איהרע שפינט...

בארג-געווימער

ב ון יענער זייט די הויכע בערג,
גרייט אן זיך א געווימער,
עס לויפען עסקאדראָנען - ווייז,
די שווארצע וואַלקען - רימער.

עס בליצט אַרויס... עס ציהען זיך
די שווערדען פון די שיידען,
עס הילכט אַ ווילדער וועה - געשריי,
פון פעלזען - אינגעוויידען..

שוין פילט די טהאַלען רונד אַרום,
אַ מורא'דיג געטימעל,
און אויף מיין פנים וואַרעם פאַלמ
דער ערשטער טריף פון הימעל..

איצט בין איך אויך שוין אינגעזאַלכט,
און קען זיך היימיש פיהלען,
מיט וואַלקען און טיטאַנען - בערג,
מיט בליץ און דונער - ברילען..

נאַכ'ן שמורעם

צונויפגעפייפט דער שמורעם האָט,
אַ גרויסע וואַלקען - ראַטע,
און פּלוצלונג ווערט דאָס טומלען שמיל —
דער שמורעם האָט חרטה...

שוין קען מען דורכזעהן ערמערווייז,
אַ הימעל - שמרייף אַ קלאַרען,
די וואַלקענס קריכען ביסלעכווייז
אָוועק מיט דונקלען צאַרען: —

„אַן עדה וואַלקענס אויפגעיאָגט,
„מיט סוויסטישען און מיט ברומען,
„און פּלוצלונג נאַ, דעם גבור האָט
„דער אַטהעם אָפּגענומען...“

אבענד-קלאנגען

1.

די זונן איז אין דער אונטער-זוועלם,
און אויף דעם בארג - אלטאר
זיך צינדט א רוימער בראנד,
און ווייהרויך - וואַלקענס שטייגען אויף,
און שלייערען די פלאם,
מיט דינעם רויכ - געוואַנד...

דער ווייהרויך - דופט צושפרייט זיך שמיל,
און גידערט אין דעם טהאַל,
און ס'טרינקען בלאט און גראַז...
א פּעלד - בלוס וויגט איהר קאַפּ ענטציקט,
און ס'פּאַלט אַ דימענט - טרער
אַרונטער אין איהר כּוּם...

אב

2.

איצט קומט די שטילע אבענד - שעה,
מיט גאלד־ און פורפור־פאסען,
און זומער - טאג מיט זומער - נאכט
זיך קוסענדיג פארקנאסען...

איצט ווערען בלאָ און גרויס די בערג,
דער טהאל ווערט דונקלער, קלענער,
און ס'הויכט פון ערגעץ - וואו ארויס,
א מעלאָדיע אַהן טענער...

עס הויכט זיך ווי אַ קטורת אויף,
דער דופט פון לאַנקע - בלומען,
און ס'רוהט די וועלט און היי ליגט זיך,
אין אבענד - גלאַנץ אין שטומען...

3.

הויכע שווארצע בערג - פארקאנעם,
די געשטאלט פון זונן פארצאהמען,
דורך געדיכטע וואלקען - וועלען,
ראנגלען זיך די לעצטע פלאמען. ..

פארבען און פיגורען נייע,
טויכען אויף און גיך צופליסען,
ריעזען - הענד אין בארג פארבארגען,
רוקען ראפטום די קוליסען. ..

אבער טויט די טהאלען ליעגען,
אין דער דעמערונג דער מאטער —
וועמענס וועגען דארט אין מערב
שפיעלט דאס נאכט - און - ליכט טהעאטער ? ...

שמערען-שימער

רעדע נאכט בעפאר איך לעג זיך,
קוק איך אויף די שמערען לאנג,
טרינק זיך אן מיט זייער שמילקייט,
ווי מיט זיסען שלאף - געטראנק...

ס'אויג מיינס שעפט געדאנקען נייע,
פון דעם גאלד - באשפריצמען תהום,
און די זעעל זיך קלערט און רייניגט,
טובל'ענדיג אין בלאען שמראם...

שווענקט און וואשט די פודער - פארבען,
און די ליגענס פונ'ם מאג,
פאלשע פריידען, פאלשע שמייכלען,
פאלשען שמערץ און פאלשע קלאג...

נאך דער שמערען - שימער - טבילה,
שלומער איך געקרעפטיגט איין,
און אין מיינע טרוימען וועכט זיך
א געפלעכט פון שמערען - שיין...

שטורעם-נאכט

פונ'ם שטורעם די יללות,
וועקען מיך ביינאכט פון בעט,
ס'קלאפט דער רעגען אין די שויבען,
און איך גלויב ער שפעטט...

רופט מיך אן, איך גלויב, ביי'ן נאָמען,
רופט מיך אין די שוואַרצע קעלט,
וואו עס בילט דער בלינדער שטורעם
קללות אויף דער וועלט...

כ'קען קיין אויג שוין מעהר ניט צו - טהאָן,
ס'פויקט דער רעגען און מיר דאָכט :
כ'מוז איהם פאַלגען און אַרויסגען
אין די וויסטע נאָכט. ..

עפ

פריהלינג-שנעע

1.

וויף דעם גרינעם גראז אין גארטען,
לעגט זיך ווייך א שנעע א שטילער,
אין א'ן אונטער-טאן באגלייט איהם
ערגעץ - וואו א פויגעל - טרילער. . .

ס'פאלט און פאלט דער שנעע בנעימות,
אויף די בוימער און די בעעטען,
און די פלעכטלעך פון די צווייגען,
ציערען זיך מיט קאלטע קווימען. . .

כ'הער, מיר דאכט זיך, ווי די גראזען
מיט'ן שנעע זיך ליעבליך ווערטלען : —
„ווייסטו ניט אז איצט איז פריהלינג,
און דו טארסט אונז מעהר ניט צערטלען?“

און מיר דאכט, די צווייגען קוסען,
איטליך שנעלע און ריידען : —
„ווייסט דו ניט אז איצט איז פריהלינג,
און שוין צייט זיך אפצושיידען?“

.2

שמייכלענדיג דער ווינטער - קעניג,
וויל נאך א י י נ מאל דורכשפאצירען,
וויל נאך א י י נ מאל פאר אוועקגעהן,
גלעטענדיג דאס גראז באריהרען... .

שטיפענדיג געהט אום דער זקן,
ווייזט זיין גבורה אויף - צו - פלייסען... .
און באשיט דעם חתן - פריהלינג,
מיט א הויפען שנעע א ווייסען... .

דאך די פויגלעך פון די דעכער,
מאכען שמילערהייד קאמאזועס... .
פיפטשען: „זעהט נאר ווי צושטיפט זיך,
„האט דער אלטער מלאך המות!...“

ערב פריהלינג

כהאָב לייעב צו וואַנדערען אין פעלד,
ווען פון דעם פריהלינג ווייזט זיך קוים אַ סמן,
ווען אויף די בעעמען לייעגט נאָך ווייסער פראַסט,
און אויפ'ן הימעל ווינטער - כמאַרעם שווימען...

ווען שטום נאָך איז דער ערשטער פויגעליכאַר,
נאָך ניט ערוואַכט דער זיסער פריהלינג - טומעל,
ווען טיעף אין דר'ערד נאָך טוליען זיך פון קעלט,
די וואַרצלען פון דעם ערשטען ניסן-בלומעל.

דאָן האָב איך לייעב אַרויסגעהן אויפ'ן שנעע,
און דאָ און דאָרט דערזעהן אַ פלעק אַ גרינעם,
און לייעב צו הערען אונטער מיינע טריט,
ווי ס'קנאַקט די שאַלאַכין פון דעם אַיז דעם דינעם...

און לייעב צו אַטהעמען דעם ע ר ד - גערוך,
די וואַרעמקייט און פייכמקייט פון געבערען,
דען זיסער ווי אין פולער בלומען - פראַכט,
מיר איז דער פריהלינג אין זיין אַנהויב ווערען...

פון דיא קעטסקיל-בערג

(פראָלאָג)

אין מערב נידעריג געהאנגען איז די זונן,
און שאַמען - שמרייפען בלאַע, ווייכע, זיידענע
געצויגען האַבען זיך אויף באַרג און טהאַל...
און וואו די שאַמענס האַבען ניט דערגרייכט,
געלעגען איז אַ רוהיג מילדעם ליכט,
און וואַלד און לאַנקע האַבען שעמערירט
אין אַלערליי שאַטירונגען פון גרין... .

איך בין געשמאנען אַן אַ כוים געלעהנט,
און שווייגענדיג געבראַכט האַב איך אַ גרום
די גרינע וואַלד - בערג, פון די פעלזען - בערג —
פון קאַלמע, קאַהלע, גרויסע פעלזען-בערג,
מיט ווייסע שנעע - טורבאַנען אויף די קעפּ,
וואָס דאַרטען אין מיין ווייטער מערב - היים
אין נאַק'טער גרויסקייט גלאַצען קעגען זונן...
וואו ס'זיצט דער אַדלער אויף זיין פעלזען - טהראַן,

אין גרויזאם - שמומער איינזאמקייט,
און אין זיין אייזבאדעקטען טהורעם, וואויהנמ
דער ווילדער פריירי - אוראגאן...

איך האב געזעהן זיי יענע וויסטע בערג,
אין ווינד און שנעע, אין רעגען און טומאן,
געזעהן מיט דיקע וואלקען - מיכער אויף די שולטערען,
געזעהן זיי בולט-בלאז אין מיטאג'ס גינגאלדליכט,
געזעהן פארטונקט אין דער לבנה'ס זילבער - פלום,
געזעהן זיי טונקעל סטארטשענדיג אין שמערען - נעכט,
און מיט צופלאמטע קודלעס ווען דער אבענד ברענט —
און תמיד האט א שרעק מיך אָנגעפילט...
דעם שפאט פון ריעזען האב איך יעדעס מאל
געמערקט אויף זייער שטיינערנעם געזיכט...

א גרינע בערג, וואו שיין און שאטען זיינען זיס,
וואו בוים און בלוס אויף יעדען שריט,
מיט נאהנטער פריינדשאפט קוויקען הערץ און אויג,
וואו ס'וואויהנט דער גייסט פון שמילער טרוימעריי —
פארטרייכט דעם שפוק פון יענע ריעזען - בערג,
פון יענער קאלטער, שמאלצער שטיינער - וועלט! ...

.1

נאכט פערשוואונדען איז פאמעליך,
און דער מזרח - זויס זיך רויטעלט,
אין דעם גראען האלב - ליכט שימערט
אויפ'ן פעלד דאס ווייסע טהוי - העמד...

איצטער איז די צייט די רעכטע,
לאמיר פאהרען דורך די טהאלען,
איידער ס'וועט פארגעהן דער פרישער,
קוויקענדיגער זומער - מארגען...

רעכטס און לינקס באגליימען וועלען
מיט געזאנגען אונז די פויגלעך,
און פון גראז און קרייטער קריגען
מיר דעם ערשטען זיסען אטהעם...

כ'האָב צום גראַז זיך איינגעבויגען,
 צו דעם גראַז מיט טהוי באַצויגען,
 כ'האָב פון האַנד דעם טהוי געטרונקען,
 און געוואַשען מיינע אויגען.

פון די אויגען גלייך אין מח,
 קענטיג, איז דער טהוי גערונען,
 און די וועלט געוואַרען העל איז,
 ווי בעשטראַהלט פון הונדערט זונען. . .

און די בערג און בוימען שמייכלען,
 און זיי ווינשען מיר און גריסען : —
 „צו געזונד דיר זאל דער טראַנק זיין,
 פון דעם מאַרגען־טהוי דעם זיסען...“

און דער הימעל בייגט אינמיטן זיך,
 ברעכט זיין שטאַלצע בלאַע רוהע,
 און ער לאַכט און גראַטולירט מיך : —
 „זאל עס זיין דיר צו רפואה!“

3.

אָהן אַ רוימען פלעק אין מזרח,
אָהן דעם סוויסמשען פון אַ פויגעל,
מאַגט אַרויס אַ קאַלטער מאַרגען,
גראַ און מאום און פאַררענגענט...

הייזעריג און ניט דערשלאַפען,
נאָך אַ נאַכט פון ווילדען שמורעם,
וויגען זיך די שוואַרצע סאַסנעס,
מרייסלענדיג פון זיך די טראַפענס...

און אַן אויסגעמאַטערט ווינדטעל,
אויף די בערג שלעפט אום די נעבעלס,
רייסט פאַנאַנדער זיי אין שמאַטעס,
דריבעלט זיי אין שמאַלע פאַסען...

איז די זונן שוין אויפגעגאַנגען,
אָדער ליעגט זי אין די בערג נאָך ? —
ווער קען וויסען וואָס דאַרט טוהט זיך,
אין די בלייִקאַלירטע וואַלקענס ? ...

4.

אויסגעדריעהט זיך האָט דער באַרג - וועג,
פאַר דאָס אויג פון אַלע זייטען,
זיך אַנטפלעקט אַ וועלט אַ נייע,
גלייך ווי אַקאַרשט אויפגע'כשוף'ט...

אונטען שטרעקען זיך די טהאַלען,
אין געקעסמעלמע קאַלירען,
לאַנקעס, פעלדער, גערטנער, סעדער,
דורכגעשפּריצט מיט פאַרם - הייזער...

און די הייסע מיטאָג - שטראַהלען,
בליסמשען אָפּ פון טויזענד פונקטען,
שלאַגען אָפּ זיך פון די טייכלעך,
גלאַנצען אָפּ פון פענסטער - שויבען...

צו די בערג אַרויף משופּע,
קלעטערען די טענען - בוימער,
רוקען זיך אין גרינע רייהען,
אום דעם סאַמע שפיץ צו גרייכען...

אזוי ווייט זיך שפרייט די לאנדשאפט,
אזוי קליין איז אלץ פון ווייטען —
דאכט זיך ס'איז נור אויפגעפינזעלט,
און א שעהן - געמאלטעם בילד בלויז...

5.

ערגען - וואו אין שווארצען בארג - וואלד,
שלאפט דער מלאך פון די ווינדמען,
און א סמן פון א וואלקען,
הענגט דער בלאַער מיטאג - הימעל...

און די זונן פון סאַמע מיטען,
מיט צוגליחטע פיער - שפיזלען,
שטריקט און העפט א טוך פון גינגאָלד,
אויף די לאַנקעס און די טייכען...

אין דעם גליהענדיגען אַויר
שמעקט דער זיסער פעך פון סאַסנעס,
פון די ווילדע וואַלד - געוויקסען
שלאַגען שטאַרק - געווירצטע דופטען...

דינע, ווייסע, לאַנגע פעדעס,
טראַגען אום זיד אין דער לופטען,
צעפען אַן זיד אויף די גראַזען,
בלייבען הענגען אויף די בויען...

בארג און מהאלען האט פארגליווערט,
ווי א הייסער שווערער שלומער,
און דאס זומען פון די פליעגען,
פאלט אין אויער ווי א שלאף - ליעד...

עפ עפ

.6

פון א ווינקעל הימעל וויקעלט
זיך אראפ א רעגען - פארהאנג,
און א חלק פון דער לאנדשאפט
הילט זיך אין א דיקען דעק - טוך...

דורך דעם טול דעם גרא - געדיכטען,
קוקען דורך די בערג ממושמש,
און די בוימען און די הייזער,
ווערען האלב - פארמעקטע פלעקען...

דאך אנטקעגען ליעגט די געגענד,
גלאנצענדיג אין העלען זונן - ליכט,
און קיין טראפען רעגען פאלט ניט,
אויף די טרוקען - גרינע גראזען...

.7

פון דעם מערב'ס טיעפעניסען,
קריכען ערד - קאלירמע וואלקענס,
און צוואוואקסען זיך פאמעליך,
איז משונה'דיגע בילדער... .

אויף א קראקאדיל א לאנגען,
זיצט א גיגעניק א שווארצער,
ווילדע וואלקאלאקעס קומען,
רייטענדיג אויף עלעפאנטען... .

אויף א גרויסען ריעזען - בעזעם,
זיצט א'ן אלטע מכשפה,
און פאנטאסטישע געשמאלמען,
וועגען זיך פון הויכע פעלזען... .

אלץ געדיכטער ווערט די מחנה,
מישט זיך אויס און ווערט פארפלאַנטערט,
און דער הימעל איז פארפאַנצערט,
מיט געווייטער - וואלקענס שווערע... .

8.

קאלט און פייכט קומט אן דער אבענד,
און דער הימעל איז פארשלייערט,
פון די זומפען און די לאַנקעס
הויבט זיך אויף א ווייסע פארע...

פון דעם נאָהנטען שמעדמעל מורמעלט,
א געמיש פון מאַטע קולות,
ערגעץ - וואו דאָרט פאָהרט א וואַגען,
און מען הערט די רעדער קלאַפּען...

אין דער ווייט פארבייגעפלויען
נאָר - וואָס איז אַ שנעלער באַהנצוג,
און די שטיקער רויך די ווייסע,
קרייזלען אויס זיך און צוגעהען...

שמילער ווערט עס וואָס אַ רגע,
נאָכט קומט אַן מיט שרעק און שאַמען,
און ווי מתים אין תכריכים,
שפוקען נעבעלס אין דער פינסטער...

.9

אָנגעוואָרפֿען אויפ'ן הימעל
ליענען שוואַרצע וואַלקען - חורבות,
קוים צו זעהן נאָר אין דעם חשך,
זיינען וואַלד און בערג און טהאַלען...

אין דער דונקלער וואַלקען - ענגשאַפֿט,
קריכט און קלעמערט די לבנה,
ראַנגעלט זיך מיט אַלע כחות,
דורך דעם טינט - ים דורכצובראָדזשען...

ערגעץ רייסען זיך פּאַנאַנדער,
די געדיכטע שווערע שיכטען,
איינע פון די כמאַרעס זוימט זיך,
מיט אַ זילבערנעם גאַליינדעל...

אַט שוין קומט אַרויס די פולע,
רונד - געזיכטיגע לבנה,
רייסט אַראָפּ די שאַטען־מאַסקע,
פון דער שעהנער גרינער לאַנדשאַפֿט...

קוסט די צווייגען פון די סאָסנעס,
לעגט זיך אויס אויף גראַז און קוסמעס,
שפיגעלט זיך אַוואָ אַ טייכעל,
און די וועלט איז פול מיט שימער...

.10

איצמער זיינען מיר פארשלונגען,
אינדעם צווייג - באדעקטען בארג - וועג,
שוין פארשוואונדען ערד און הימעל,
איינער זעהט ניט מעהר דעם צווייטען...

און געשיכטעס פון גולנים,
נעהמען קריכען איז געדאנקען...
ערגעץ קנאקט א טרוקען צווייגעל,
און די האַאר זיך שטעלען דיבאַס...

ערגעץ פאלט אראפ א שטיינדעל,
עפעס - וואָס האַט דורכגעשימערט,
און שוין דאַכט זיך אויס א מערדער,
מיט א לאַנגען שאַרפען מעסער...

דאָך דער פערד דער טרייער פיהרער,
ווייס דעם וועג ווי אויסגעבונדען,
רוהיג און געמאַסטען קלאַפט ער,
אינ'ם חשך די קאַפּיטעס...

.11

ס'איז די שעהנע שמילע בארג - נאכט,
איצט געוועלטיגט די לבנה,
אין דער וואלדיג - גרינער געגענד,
גלאנצען ווייס די זומער - הייזער...

איינגערעאחמט ארום מיט בויער,
ליעגט דער מייד אין גאנצען זילבער;
לעערע שיפלעד פון די ברעגעס,
ווארפען קרומע לאנגע שאמענס...

דאך אין וואלד דארט האקט און קלאפט עס,
גרילצט און סוויסטשעט אהן א'ן אפרוה,
טויזענד קליינצינקע קאנצערטען,
מישען אויס און קרייצען דורך זיך...

דאכט זיך איינער וויל דעם צוויימען,
איבערשטייגען, איבעררייסען,
און וואס מעהר געפילדער מאכען,
אין דעם שמילען ווייסען נאכט - רוים...

.12

אויף די בערג און אין דער נידער,
אין דעם שמילען מיטעננאכט-ווינד,
רוישט א גרינער ים פון צווייגען,
שוסקען טונק'לע בלעמער - וועלען...

אויף די שוסקענדיגע וועלען,
גליצען זיך לבנה - שטראהלען,
טאנצען אום ווי קליינע גייסמער,
אויף די שפיצען פון די בוימער...

13.

איינגעשלאסען אין א'ן עגול,
פון געדיכטע בוימער - מאסען,
ליכטיג לינגט די גרינע לאַנקע,
אין דעם שימער פון לבנה...

פון דעם וואַלד'ס געהיימסטע ווינקלען,
פון די פעלזען און די שמראַמען,
דאָ פּערזאָמלען זיך די גייסטער,
און זיי שטיפען מיט איינאַנדער...

ווייס ווי שנעע און דין ווי שפינוועבס,
איז די קליידונג וואָס זיי טראַגען,
און דאָס גראַז וואָס אויף דער לאַנקע,
בייגט זיך קיים פון זייער פּוס-טריט...

ווען זיי קומען פילט דער וואַלד זיך,
מיט געזאַנג און פייפּערייען,
און עס שפּיעלען זיסע פליימען,
און עס קלינגען זילבער-גלעקלעך...

קיינער זעהט נישט ווען זיי קומען,
קיינער ווייסט נישט ווען זיי געהען,
בלויז די שמראַהלענדע לבנה,
און די טונקעל־גרינע סאַסנעס...

הויכע ווענד פון טונקלע בוימען,
 רונד ארום די וועלט פארשמעלען,
 בלויז א שטיקעל הימעל זעהט זיך,
 אַנגעשפּריצט געדיכט מיט שמערען...

און אין מיטען שמעקט א הייזעל,
 טרוימענדיג אין טיעפע שאַמענס,
 און מיר דאַכט זיך אויס אז דאַרמען,
 האַט אַמאָל געוואוינהט אַ נזיר...

יעדע נאַכט דאָ זיצען פּלעגט ער,
 איינזאַם פאַר זיין קליינער וואויהנונג,
 פּלעגט אַרויף צום הימעל קוקען,
 פּלעגט די שמערען שטיל באַטראַכטען...

ביז דער נאַכט - טהוי איז אין טראַפענס
 אויף דעם נזיר'ס האַאר געלעגען,
 ביז די בוימען פּלעגען רוישען,
 פון דעם מאַרגען - ווינד געטרייסעלט...

דער הערבסט-בוים

טרוקענער גראָער סכעלעט פון אַ בוים,
אַליין אויפ'ן נאַקעטעז פעלד,
באַוועגט זיך אין הערבסטליכען ווינד...
שוין אויסגערוישט האָט ער זיין קרעכץ פון פאַרצווייפלונג,
געפלוכט שוין, געבעטעז דעם שמורעם...
און ס'האָט ניט געהאַלפּען.
ערשט איינציגווייז, פאַרווייז, דאַן הונדערטווייז זיינען
די געל - ברוינע בלעטער צופאַלען...

און היינט האָט פון אונטערשטען צווייגעל,
דאָס לעצטע, דאָס איינציג - געבליבענע,
אַרונטערגעפלאַטערט צו דר'ערד,
און טאַנצט שוין מיט גוסס־קאַנוואַלסיעס,
אַרום זיינע קנאַכיגע פיס...

איצט מעג ער שוין ברומען און פייפען,
דער ביטערער ווינד,
איצט מעג ער שוין רייסען און טומלען,
און בייטשען די צווייגען מיט כעס —
דער בוים האָט ניט מורא...

וועט שמעהן און וועט קוקען,
צום אַש - גראָען הימעל,
וועט צוזעהן די וואַלקענס,
צוקאָדערטע, גראָע,
ווי באַנדעס פאַרקריפעלטע בעטלער,
פון איין עק צום צווייטען זיך שלעפען —
און איהם וועט ניט אַרען... .

און אויפקלערען וועט זיך דאָס וועטער ביי נאַכט,
און שמערען אַרויסשפּריצען וועלען אַהן צאָהל,
און דיין - בלאַע שמראַהלען זיך שפּינען אין לופט —
און איהם וועט ניט קימערן... .

און צוקוקען וועט ער, ווי ס'וויקלען צונויף זיך,
און ווערען פאַרשוואַונדען די נעבעלס פון פעלד,

און ס'ברעכט פונ'ם מזרח דער מאָרגען אַרויס,
און פינזעלט די הימלען,
מיט פּורפור און רויז - פאַרב
מיט קופּער און גאַלד,
און ס'רוקט זיך אַרויס,
ביים ראַנד פון דער ערד,
אַ רונדע און רויטע און בלוטיגע זונן —
דאָך איהם וועט ניט אַנגעהן...

און הערען אַפט וועט ער,
ווי ס'צוויטשערען פּויגלער,
און זעהן ווי זיי קרייזען
זיך אום אין דער לופט,
און שטיפען מיט ערד און מיט הימעל —
און ער וועט זיך וויגען,
אַהן פרייד און אַהן צער,
אַהן וועה און אַהן וואַרטען —
דער נאַקעט פאַר'יתום'טער בוים...

און שפעטער ווען ווינטער וועט קומען,
וועט פאַלען אין זיידענע בלומען דער שנעע,

און דעקען די לאנדשאפט,
אין ווייסען געוואנד
און גלימצערען וועט אין דעם זונליכט דאס פעלד —
דאך ער וועט א'ן איינזאמער שטעהן,
און וויגען דעם מאנערעז גוף,
און שאקלען דעם קאפ היז און הער —
א קאלטער סקעלעט פון א בוים,
א'ן עלענד פאר'יתום'טער בוים...

1908

דער ערשמער שנעע

דער שמורעם האט זיין פארשפיעל אפגעפייפט...

פון ערגעץ פון א וואלקען - וועלט,
געפלויען און געפלאצערט האט,
געקרייזעלט און געדרעהט זיך האט,
א פעדער - וויכער לייכטער שנעע,
און קוויט אויף קוויט צונויפגענעהט,
דעם ווינטער'ס ערשמע אויסשמייער,
דער ערד'ס גערעמע חופה - קלייד...
און פוך האט זיך אויף פוך געלעגט,
ביז רונד ארום דער ברייטער מהאל,
געטוליעט האט זיך אין א וויסען טרוים...

און דאן געקומען איז די ווינטער - נאכט...
און פלייסענדיג זיך פאר דער שעהנער ערד,
באוויזען האט דער הימעל זיך,
אין בלאען סאמעט אנגעמהאל,
מיט אל' זיין גאלד - און - זילבער - פוין ;

און פון א ווינקעל איז
ארויס א העלער האלבער רינג —
דער פריש - געבארענער לבנה'ס בילד,
צום יום - טוב פון דעם ערשטען שנעע,
צום פעסט פון ווייסען שנעע. . .

איך בין אין פעלד ארויס. . .
מיין פראסט - הויך איז געווען
דער ערשטער וועלכער האט,
דעם קאלטען קלארען אויר דורכגעפלעקט. . .
מיין אויג — דאס ערשטע וועלכעס האט
אריינגעשלונגען רעכטס און לינקס,
די שימערענדע, שלומערענדע וועלט. . .
מיין פוס — דער ערשטער וועלכער האט,
א שמעג געפרעסט אין ווייכען זייד. . .

ביז כ'האב דעם שמילען שאר,
פון מיינע שיד געהערט,
און איך האב האלב פארשעמט,
און האלב דערשראקען זיך געפרעגט :
צי האב איך ניט פארשוועמט,
די הייליגקייט פון יונגען שנעע,
דאס פעסט פון ווייסען שנעע ? —

געשטיגען און געשטיגען איז,
דער האלבער זילבער רינג,
און בלאַער האַט דער הימעל זיך געפלייסט
אַרויסצואווייזען פאַר דער ערד,
און יעדער דימענט אויף זיין מאַנטעל האַט
געפייערט די געבורט פון שנעע. . .

און אונטער מיר געדריקט זיך האַט,
דעם ווינטער'ס גארדעראַב,
ביז הינטער מיר געשמרעקט זיך האַט,
אַ לאַנגער, לאַנגער שמעג —
אַ ריס איז זיין געוואַנד. . .
און כ'האַב זיך ווי אַ גנב אומגעקוקט :
צי האַב איך ניט פאַרשוועכט,
דעם ווינטער'ס חופּה - נאַכט ? ...

1910

נעכט אין דער גרויסער שטאָדט

1.

עס רוהט דער ווילדער מאַג - גערויש,
די גאַסען זיינען וויסמ,
אַ בלייך - ווייסע לבנה - נאַכט,
די שמומע שטאָדט פאַרגיסט...

די הויכע הייזער שמרעקען זיך,
פאַרלאַשען, טויט, און שטאַר,
עס הילכט צוריק דעם געהער'ס מריט,
דער פוסטער טראַטואַר...

פאַרשוואַנדען איז דעם לעכענ'ס פולם,
דאָך קלאַפט ער ערגעץ וואו,
צי האַסטיגזווילד אין נעסט פון פרייד,
צי זאָנפט אין שלומער-רוה...

און פלוצלונג האַרד... א'ן אַמבולאַנס,
די ווייסע נאַכט צוריהרט —
האַט עמיצער דערשאַסען זיך? —
ווער ווייס וואָס האַט פאַסירט.

.2

דער ליכטיגער לבנה - שוין,
אויף גאס און הייזער פאלט,
עס שימערט ווי מיט שנעע באדעקט,
דער לעדיגער אספאלט...

עס גלאַצען זיך די מויערען,
אין שטומען היהנער - פלעט —
נאַר ערגעץ אויף אַ פינפטען שטאַק,
אַ פייערעל זיך זעהט...

דאַרט ארבייט פלייסונג אימיצער,
אויף ציפערען פארטראַכט,
און ווייס ניט אז די נאכט געהערט
צו איהם — צו איהם וואָס וואַכט...

3.

ווי טויט, ווי שמיל דער סאמע פלאטין,
פון טומעלדיגען קאך,
איך געה אליין גאס איין, גאס אויס —
מיין שאטען בלויז געהט נאך...

דא איז דער ארט פון געלד - געיעג,
דא האלט מאמאן זיין שלאכט —
וואו זיינען אלע קעמפפער איצט,
זאג שמומע שימער - נאכט?

דער טיעפער בלאַער הימעל שווייגט,
און כ'ווייס שוין וואָס ער דענקט;
דאָס קליינצינקע מוראשקע - פּאַלק,
ווער פרעגט נאָך זיי, ווער בענקט? ...

1908

הארץ-זועה

פ ר א ל א ג

זרום דעם אויסגעלאזשען - קאלטען קראמער,
פון כאאס דעם געוועזענעם מהעאמער,
וואו הייסע שמראמען האבען ווילד געטומעלט,
און געלע לאווא האט געקאכט אנומעלט —
דארט וואקסען פלאנצען פון דער ערד און פרוכטען,
און טרויבען גאלדענע פון זונן באלזוכטען,
און בלומען פלעכטען זיך, און טרענין פון בלימתען,
ארום דעם פייער - גארגעל דעם פארגליהטען. . .

פון אויסגעברענטע טויטע הערץ - וואולקאנען,
וואו ס'איז ניט מעהר קיין זכר גלוטה פאראנען,
דארט בליהען יאמבען שענע און טראכעען,
און פערזען שפראצען אין געבלומטע רייהען,
און ס'וואקסט ארום א צויבער - וועלט פון דיכטען,
פון קאלטע אויסגעגליהטע לאווא - שיכטען. . .

דיין בילד

באמערס איך דיין בילד אין מיין צימער,
אפט מיין איד, ס'הויבט אן זיך באוועגען,
עס פינטלען די ברעמען א פארווארף,
די ליפען זיך עפ'נען און פרעגען: —

„וואָס האָסטו גאָר פּלוצלינג אָן אומ'חן,
געוואָרפען אויף מיר און מיין ליעבע?
„וואָס האָסטו מיך פּלוצלינג פאַרשטויסען? —
„דערצעהל מיר, געליעבטער, די סבה.“

דיין לייכטזין, דיין פאלשקייט פארגעס איך,
די עולות וואָס דו האָסט געטהאָן מיר,
פארגעס גאָר די טעג און די וואָכען,
וואָס דו האָסט באַגאַנגען זיך אָהן מיר...

און פיהל זיך אַ שולדיגער זינדער,
ווען דו גאָר דאַרפסט בעמען מחילה,
איך קלאַפּ זיך חט א ת י, ווען דו גאָר
מיך אפשר דערמאָנסט ניט אפילו...

1904

אַ פֿשׂיִד

יִן זײ מיר די לעצמע שמונדען,
כאַלד וועט אַלצדינג זײן פאַרשוואַנדען;
ווען דו וועסט אַרויס פֿון צימער,
וועט פאַרגעהן דער לעצמער שימער,
פֿון די טעג און יאָהרען זיסע...
און די ליעבע אין איהר גסיסה,
וועט אַ וויילע צאַפלען, צאַנקען,
דאַן זיך לעשען פֿון געדאַנקען...

זאַלסט נים דיינע ליפען שפּאַרען,
קום מיך זײ צוריק מיט יאָהרען,
ווען איך האָב פֿון דיינע אויגען,
הימעל־ליכט צוערשט געזויגען...
זאַל דער ליעבע'ס לעצמעם שײד־וואָרט,
זײן אַ לוסט־ליעד, זײן אַ פֿריד־וואָרט,
און ווי איהר געבאַרען־ווערען,
זאַל איהר שטאַרבען זײן אַהן טרערען...

1904

פ א ר ק ע ה ר ט

דער טאָג איז צו טראַכטען געמאַכט,
צו טרוימען געשמעלט איז די נאַכט,
מיט מיר זינט איך האָב דך דערזעהן,
איז סאַמע דער הפוך געשעהן...

איך טרוים מיינע יאָהרען צוועג,
און חלום פון דיר גאַנצע טעג,
און ס'האַרץ מיינס איז תמיד געפילט,
מיט נעבלען וואָס שפיגלען דיין בילד...

דאַן ליעג איך און טראַכט גאַנצע נעכט
און ס'בויערט מיין מוח און ברעכט ;
אַ פראַגע מיך פלאַגט אַהן אַ שיעור :
וואָס'ט ווערען פון מיר און פון דיר ? —

1904

פאלשע קאמעדיע

ו טראַגסט אין דיין הערצען אַ פינסטערע לאַסט,
און איך טראַג אַ שווערע אין מיינעם,
דו ווייסט וואָס עס טהוט זיך אין הערצען ביי מיר,
און איך — וואָס עס וועבט זיך אין דיינעם.

און זעהט מען זיך שוין אין אַ שמיטה אַמאָל,
די צייט געהט אַוועג אין לצנות,
מיר רעדען פון אַלצדינג, אַבי ניט פון דעם
וואָס ביידען אונז פּרעסט אַהן רחמנות...

און ווען איך פאַרלאָז דיך, און בין מיט מיין וועה
אַליין אין אַ ווינקעל אַ שטילען,
דאַן פּרעג איך: צו וואָס האָט אונז ביידען געטויגט,
די פאַלשע קאָמעדיע צו שפּיעלען? ...

1905

מיין עשירות

כ'בין קיין גבור ניט געוועזען,
אבער ווען איך בין געשטאַרבען,
ניט פאַרגעסט מיר נאַכצוזאָגען
אַז איך האָב איהר הערץ ערוואַרבען...
יענעם הערץ וואָס איינצונעהמען,
איז קיין איינעם ניט געלונגען —
איך אליין האָב אַהן מלחמות,
און אַהן מאַטערניס באַצוואונגען...

כ'בין געווען אַ גרויסער אביון,
און געמוזט אין דחקות לעבען.
דאָך געהאַט אַן אוצר האָב איך,
וואָס קיין גינגאַלד קען ניט געבען...
יענעם אוצר פון איהר ליעבע
וואָס די גאַנצע וועלט באַגעהרט האָט,
און האָט קיינמאַל ניט געקריגען —
מיר דעם אַרעמסטען געהערט האַט...

1904

ביידע געפיטען

מיר האבען זיך ביידע געביטען,
ניט איך און ניט דו וואָס אַמאָל,
איך זאָג דיר אַ קאַלטען גוט־מאַרגען,
און פראַסטיג מיר ענטפערט דיין קול...

און וואַרפט אונז דער צופאַל צוזאַמען,
אי רעדען, אי שווייגען איז פּיין;
כ'רעד כלומרשט פון וועטער — און פּרעה זיך,
ווען ס'מישט זיך אַ דריטער אַרײַן...

1905

עבר-פּעדעם

אַט דער כלומרשט־שטאַרקער ווילען,
פּונ'ם מח דײך פּערטריבען —
אין דעם נאַרײַש־שוואַכען הערצען,
ביזטו מעכטיג נאָך פּערבליבען...

דאַרמען פון אַ קנויל זכּרונות,
זיסע צויבער־פּעדעם שפּינסטו,
און פון עבר'ס גליק־מאַמענטען,
קונציג דייע נעצען בינדסטו...

וועסטו קיינמאַל ניט בעפּרייען,
מיין צומאַערטע נשמה? —
וועט צווישען הערץ און מח,
אייביג אָנגעהן אַ מלחמה?...

1905

צוריסען

ו האַסט מיך אין צווייען צושפאלמען,
דו האַסט מיין נשמה צוריסען,
איך האָס דיך און ליעב דיך צוזאמען,
און קען זיך צו גאַרניט באַשליסען...

עס האַסט דער פאַרשטאַנד דיך דער קלאַרער,
און טרויט ניט דיין וואַרט און דיין בליק,
דאָס נאַרישע הערץ אכער איז נאָך,
פאַרקניפט אין פאַרגאַנגענהייט'ס שטריק...

איך צאַפעל און פלוך מיינע פענטעם,
ווי ס'צאַפעלט אין נעץ זיך אַ פיש,
פון האָס און פאַרדרום און פון בענקען,
מיך פייניגט דאָס טייפעל-געמיש...

1905

פ א ר ג י פ ט ע מ

זיסער גליקליכער מאַמענט,
מיין קראַנקעס הערץ עס וואָלט געקענט,
אין דיר אַ טרייסט געפינען,
ווען ס'וואָלט זיך הינטען ניט געשלעפט,
די קייט פון עבר וועלכע קלעפט
ווי פעכיג גיפט אין זינען —
דער טויטער עבר וועלכער לעבט
דעם א י צ מ ניט צו פאַרגינען...

אַ זיסע גליקליכע מינוט,
דו רייצסט מיין בלוט, מיט ווילדער גלוט
און כ'וויל מיט פרייד דיך גריסען,
דאָך ווי אַ שוואַרצע שפּוק־געשטאַלט,
דער שאַטען פון דער צוקונפט פאַלט,
און לאַזט מיך ניט געניסען —
די לאַנגע צוקונפט וואָס פאַרגאַלט,
דעם קורצען איצט דעם זיסען...

1906

כף הקלע

א יך בין געשטארבען שוין געווען,
און פון מיין קבר'ס רוה און נאכט,
דעם לעבענ'ס שטורעם האב איך בלויז
מיט קאלמען מתיס-בליק באטראכט...

ביז דו ביזט ווי א פייער-שד,
מיט ליכט און גלאנץ פארבייגעשוועכט,
און האסט פון מיין מנוחה-פלאץ,
מיט כשוף מיך ארויסגעשלעפט...

דאך האסטו שטאט מיין הערץ, וואס האט
פון יאהרען זיך ניט מעהר בעוועגט,
א פייערדיגע גיהנום-קויהל,
מיר אין די ברוסט אריינגעשמעקט...

א ביזע אונגעזונדע פלאם,
וואס ברענט און ווערט פארלאזשען שנעל,
דאך ברענענדיג פארצעהרט דעם גוף,
און מאכט צוגלייך פון גייסט א תל...

און אויסגעפלאַקערט האָט די פּלאַם,
האַט בלוז אַ קורצע צייט געוועהרט,
דאָך יענע רוה, די קבר-רוה,
דו האָסט אויף אייביג זי צושטערט...

איך בין צוריק אַ בר-מן,
דאָך כ'בין ניט טויט און לעב ניט מעהר,
עס וואַרפען כּף-הקלע מיך,
דער טויט און ס'לעבען הין און הער...

1906

שיריים פון גליק

האָב לאַנג דיך פאַרלאָרען און לאַנג דיך פאַרגעסען —
דאָך דאָן ווען דאָס הערץ וויל פאַרבלוטען,
ווען טרערען פאַרשלונגענע שטיקען און פּרעסען,
דאָן דענק איז אַן יענע מינוטען,
ווען פון דיין אויג איין ליבער וואונק,
און פון דער שמים איין זיסער קלונג,
פלעגט איטליכען וואַלקען פּערוועהען,
ווען בלויז איין וואָרט פון דיר גערעדט,
און פון דיין האַנד איין סאַמעט-גלעט,
פּערהיילען פּלעגט וואונדען און וועהען...

דער ראָד פון דער צייט דרעהט צוריק זיך ניט אום מעהר,
דער עבר איז טיעף שוין באַגראַבען.
דער פּראַסטיגער ווינטער פאַרשנעטט האָט דעם זומער,
שטאַט זינג-פּוויגלעך, קרעכצען די ראַבען.
דאָך בלייבט דער דמיון אייביג יונג...

מיט פלינקע טריט, מיט לייכמען שוואונג,
אָפּט ברינגט ער פאַרוואַרפענע קערנער —
שיריים פון פּערוועלקטען גליק
וואָס האָט מיט יאָהרען לאַנג צוריק
געבליהט דאָרט וואו איצט וואַקסען דערנער...

1906

שמערען-פונקען

עס האבען די שמערען געגלימצערט,
ווען דו האסט מיר ליעבע געשווארען,
געפילט מיט דעם אפגלאנץ פון שמערען
דיר זיינען די אויגען געווארען...

און האב איך געקוסט דיינע אויגען
מיר האט זיך געדאכט, ווי געטרונקען
וואלט איך פון די שמערען אין הימעל
די ווייכע און צערטליכע פונקען...

1907

דער דונקעלער צווייפעל

פארדיענט האָסטו זיכער אַ בעסערען גורל,
ווי דו האָסט געקריגען אין לעבען,
אַ ריינערע, טרייערע, שמאַרקערע ליעבע
ווי די וואָס מיין הערץ קען דיר געבען...

באָדענק איך ווי דו האָסט צו מיר זיך געשאַנקען,
דאָן פרעג איך : פאַר וואָס גאַר קומט מיר עס,
צו ירש'ען דיין אוצר פון גליהענדער ליעבע,
דיין גאַנצע געפיהלען-עשירות? ...

און אָפט מיך באַוואַלקענט אַ דונקעלער צווייפעל,
דעם פינסטערען סוף זעה איך לויערן,
ווען דו וועסט דיין גרויסע מתנה באַרייען,
דיין ליעבע אלס טעות באַדויערן...

1907

ד ל י ל ה

(ניט ווי אין תנ"ך)

לילה, דלילה, קונציג פלעכטען,
מעגסטו דיינע שמריק ארום מיר,
מעגסט פארוויקלען אין דיין וועב־שמוהל,
מיינע לאנגע נזיר־לאַקען.

מעגסט פארוויגען אין דיין שוים מיך,
מיט געזאנגען און מיט קוסען —
אין מיינ שלומער, דיינע אויגען
זעה איך ווי זיי פינקלען קעציש...

און דו קוועלסט שוין פון נצחון,
און דו שמייכעלסט ביזו און גיפטיג:
„פון די לאַקען שמשון'ס וועל איך
„זיך אַ שעהנעם האַלזבאַנד שמריקען.

„און די פלשתים וועלען לאכען,
„און זיך בוקען פאר מיין שענקייט —
„פאר מיין שענקייט וואס באצוואונגען
„האט געקענט א שמשון'ס גבורה...“

„נייע הערצער וועלען פאלען,
„און איך וועל זיי אלע שנרען,
„זוי קארעלען און ווי פערעל
„אויף מיין מזל'דיגען האלזבאנד...“

דלילה, דלילה, האסט גענאררט זיך...
איידער נאך די שער די קאלמע,
וועט באריהרען מיינע קרויזען,
איידער דו וועסט שניידען נעהמען —

פון מיין שלאף ערוואכען וועל איך,
וועל צוברעכען שמריק און וועבשמוהל,
וועל באקוקען דיך מיט עקעל,
און באריהמען דאן וועל איך זיך...“

דלילה, דלילה, האסט אומזיסט נאך
מיר דיין זיסען גוף געשאנקען,
האסט אומזיסט די ליפען מיינע,
שיער צוברענט מיט דינע קוסען...“

און די פלשתים וועלען יעקען : —
„אויסגעזויגען דלילה'ס שענקייט
„האָט דער שלום ער די גער שמשון,
„דאן ערוואַכט, און אויסגעלאַכט זי...“

1907

אויסגעגליהט

אין פלאמען-מאנטעל מיינעם
דיך האב איך איינגעדעקט,
און ס'האט מיין פייער-אטהעם,
צום לעבען דרך געוועקט...

און ס'האט דיין הערץ צוברענט זיך,
און אנגעצונדען ווילד —
דאך מיינס זיך האט דערווילע
פארלאשען און פארקיהלט...

איצט וועקסטו מיך צום לעבען...
מיין גאלד, עם איז אומזיסט;
ארויסגעווארפען זיינען,
די קוסען וואס דו גיעסט...

און וויינסטו אויף מיין בוזעם,
דאן פאלט אין אש דיין טרער —
די פלאם וואס דרך צוגליהט האט,
זי גליהט אליין ניט מעהר...

1907

זעלבסט-נארעריי

ײַפיעל פארשוויגען האָט מײן מויל,
וויפיעל געזאָגט דיר ליגען,
וויפיעל פארשווענדעט בלומענרייד —
און אלץ אום דײך צו קריגען...

וויפיעל אליין זײך אָפגענאררט,
מיט קלינגענדיגע נעמען
פון „ליעבעס־פלאם“ און „זעעלען־בונד“ —
אום מיך זאל ניט פארשעמען,

מײן אונגעצאהמטע ווילדע לוסט,
די לוסט פון אלע טהיערען...
אום מײן געוויסען זאל קײן פלעק,
מײן זינן קײן זינד ניט שפירען...

פארלאַשען לאַנג איז יענע פלאם,
דער נעבעל איז פארגאנגען,
און אײך און דו מיר זײנען קוויט —
דאָך גיפטען מיך ווי שלאַנגען.

די הימעל-שפראך מיט וועלכער כ'פלעג
מיין ערד-אינסמינקט באשענען,
די לאַרבער-קרעניץ מיט וועלכע כ'פלעג
דאָס טהיער אין מיר באַקרוינען.

1907

גאלד און פסולת

פארשמאלצען האָט אין איין מעטאל,
א ווילדער וואַהנזיניגער ברען,
דעם הערצענ'ס ריינסמע גאלד מיט אל'
די פסולת וואָס איז דאָרט געווען.

פאַרבלענדטע לוסט האָט ניט צושיידט,
גן־עדן־ליכט פון גיהנם־בראַנד,
און מיסט און פערל ווילדערהייד,
צונויפגעמישט מיט פיעכערהאַנד.

סאַרטיר איך איצטער און פרוביר
פאַנאַנדערדריבלען יענעם קנויל,
און זוך איך טיעף און טיעף אין מיר —
דאָן געהמט מיך אָן אַ וויסער גרויל...

וואו בליי און גאלד? וואו קויט, וואו גלאַנץ?
איך זעה ניט מעהר דעם חלוק איצט,
די תאוה טראַגט דער ליעבע'ס קראַנקי,
און ס'ריינסמע איז מיט זינד באַשפּריצט...

1907

רענדלעך פאר פרומות

רר או ס'וואלט דאס ביליגסטע געקלעקט,
האָב איך דאָס טהייערסטע געצאָהלט,
וואו זילבער וואָלט צופיעל געווען,
האָב איך געשאַנקען לויטער גאלד.

איך פרעג ניט אויב דו שולדיג ביזט...
וואָס געהסטו מיך אין גאַנצען אָן ? —
נאַר אַיך — איך האָב ביי'ם פעניגשפיעל,
דוקאַמען איינגעשטעלט אין קאַן...

און דו, צו פרומות בלויז געוואויהנט,
האַסט רענדלעך ניט געקענט דערזעהן,
און ס'איז מיין בעסטער דימענטשטיין,
ביי דיר אַ גלאַדקאַרעל געווען...

דו האָסט פאַרברויכט ניט וויסענדיג,
אַלס קופער-קליינגעלד מיין דוקאַט,
געוואונען דו האָסט גאַרניט, איך —
פאַרלאָרען אַלץ וואָס כ'האָב געהאַט...

1907

נאָכוועהענים

דער טויט, אין מאַרד'ס מוזעאום,
לאַזט שענע בילדער איבער,
עס וואַקסען וואונדער-פלאַנצען
ארויס פון מתים-גריבער...

וואָס איך באַקלאַג האָט קיין מאַל,
ניט לעבען אַנגעפאַנגען,
וואָס איך באַווייזן דאָס זיינען
פאַרקריפעלטע פערלאַנגען...

איך האָב מיין וואונש נאָך שטרעהלען,
געשטילט מיט גיהנום-פונקען,
איך האָב מיין דורשט נאָך נעקטאַר,
מיט זומפענקויט פאַרטרונקען...

און ווען ווי רויך אַוועג איז
די שכרות פון באַגעהרען,
געהאַט האָב איך ניט וועמען,
צו שענקען מיינע טרערען...

קיינ מת וואָס ס'הערץ באַטרויערט,
קיינ גליק וואָס איז פאַרגאַנגען...
אַ בושה בלויז און וועהמאַג,
וואָס רייסען ס'הערץ מיט צוואַנגען...

1907

עב עב

ליעבע'ס הבטחות

צו וואָס נאָך שווערען, ליבינקע? —
די קוסען דיינע רעדען;
צי רעדט מען פון א יענע וועלט,
ווען מ'איז שוין אין גרעדן? ...

צו וואָס מיר שושקען האַלב־פאַרשטיקט,
אַז דו וועסט טריי זיין אימער? —
איצט האָב איך דיך דאָך לייב און זעעל,
דו זיסעס פרויענצימער.

און ווען דיין הערץ וועט ווערען קאַלט,
ווען ס'וועט די גלומ פאַרשווינדען —
צי וועל איך מיט דיין שבועה־שמריק,
צוריק דיך קענען בינדען? ...

צי וועל איך אויף דיין וועקסעל, דאָן
מיין חוב באַקומען קאַנען? —
צי וועל איך פון דעם ווינטער'ס פראַסט,
די היץ פון זומער מאַהנען?

א שענק מיר אלצדינג, זיסינקע,
נאָר גיב ניט קיין פארשפרעכען,
וואָס שטאַרקער ס'וועט דיין צוואַג זיין,
אַלץ גיכער וועסט איהם ברעכען...

1907

בלומען-גיפט

איך האב פאר דייע דערנער ניט
קיין מורא און קיין אנגסט —
די מורא קריג איך ערשט, ווען דו
בו קעט ען מיר דערלאנגסט...

פאר דייע דערנער בין איך שטארק,
כ'האב בלוט נאך די והותר,
און צאפעסטו מיר אביסעל אויס,
א דאנק דיר נאך א גרויסער...

און דראפעסטו מיין הויט און פלייש,
איך וועל דערפון ניט שטארבען —
פילייכט פארבלייבען וועלען מיר
נאך חנו'דיגע קארבען...

נאר רויזען, רויזען ווען דו ברינגסט,
דאן הויב איך אן זיך שרעקען,
דו זאלסט ניט אין דעם סאמעט'כום,
א טראפען גיפט פארדעקען...

דו זאלסט מיך ניט פארשלעפערען,
און דו אליין וועסט וואכען,
און בינדען וועסט מיר הענד און פיס,
און פון מיין שוואכקייט לאכען...

און ווען איך כאפ זיך וויעדער אויף,
מיט ניכטער-מוטנע אויגען,
מיר האבען וועסטו מארך און קראפט,
אין שלאף ארויסגעזוגען...

1907

די געפענטע וואונד

איך ווייס ניט וואָס האָט זיך גאָר פּלוצלינג,
דער וועהטאָג דער אַלטער צושפּיעלט,
די וואונדען די כלומרשט־פּערהיילטע,
אין ברוסט האָב איך וויעדער דערפּיהלט...

אַ זכר פון עבר ליעגט קענטיג,
פאַרלויערט אין ערגעץ אַ נעסט —
אַ גיפּט־בלום וואָס צווישען מצבות,
אַרויס פון דעם קבר זיך פּרעסט,

און יעדעס געפּיהל און מחשבה,
מיט שמאַכטען און ביינקענים פאַרבט,
אין זיסע מינוטען פון איצמער,
מיט עבר־גערוכען פּערדאַרבט...

1907

זומער-נאַכט-טרוים

יך האָב געדריקט דײַ צו מיין ברוסט,
גערופען זיסע נעמען,
איך האָב געהאלטן דײַ און געקוסט,
די אויגען און די ברעמען...
דאָך, ליעבסטע מיין, פּערצייה, פּערצייה,
איך בין געוועזן דיר. ניט טריי —
די גאַנצע צייט מיר האָט זיך אויסגעדאַכט,
אַז ס'טוילעט זיך צו מיר די זומער-נאַכט...

איהר מאַנטעל, בלאַה מיט גאַלד געפלעקט,
אַרונטער איז געפאַלען,
איהר קערפּער איז געווען בעדעקט,
מיט שיין בלויו און מיט שמראַהלען;
די שוואַרצע לאַקען האָבען ווילד
אַרום איהר ווייסען גוף געשפּיעלט,
די שעהנע אויגען אויפגעעפענט קוים,
פּערנעבעלט האָט אַ הייסער זיסער טרוים...

דאן האָבען אַרעמס זילבער-רויז
מיך פעסט צו איהר געשלאָסען,
און איך האָב גאַנצע בעכערס-רויז
דעם הימעל'ס טראַנק גענאָסען.
און שכור איז געווען מיין זין,
און כ'האַב פּערגעסען וואו איך בין...
דאָך ווען איך האָב פון טרוים זיך אויפגעכאַפט,
דיין הערץ אויף מיינעם האַט געטריי געקלאַפט...

1909

פּראָסט-בלום

ווינטער-בלום ביזטו אַ שענע,
אַ פּראָסט-בלום ווייס און קאַלט,
אזון ווי דער שנעע ערשט געפאלען,
פון לבנה-שיין באַשטראַהלט...

איך האָב זיך אין פּלאַמען געבאַדען,
און האָב נאָך שנעע געגאַהרט,
איצט קוויקט מיך דיין אייזיגע שענקייט,
אַ פּראָסט-בלום, שלאַנק און צאַרט...

1909

איצט לאך איך

ווערשט דו דאך איך היים געליעבט,
און דאן דו פיינד געקראגען,
און גאנצע נעכט און גאנצע טעג,
מיט ראכע זיך געטראגען...

איצט לאך איך ווען איך טרעף דו אן,
איך קען עס אסור גלויבען,
אז דו האסט ווען עס איז געקענט,
אז רגע שלאף מיר רויבען...

1909

דיין שענע טויט-געשמאלט

ד'האָט עמיצער די נאַכריכט מיר געבראַכט
אַז דו ביזט טויט, און כ'האַב באַוויינט דיין ענד,
דאַן האָב איך פון מיין בענקען פאַר דיין בילד,
געבויט אַ טעמפעל און אַ מאָנומענט...

און פון דערווייטענס האָסטו מיר געגלאַנצט,
ווי ס'גלאַנצט אַ שטערען פון דעם בלויען רוים,
געקוויקט מיך ווי עס קוויקט דעם וואַכענדען
דער נאַך־דופט פון אַ האַלב־פּערגעס'נעם טרוים...

דאַן האָב איך דיך דערזעהן אין פלייש און בלוט —
געוועזען פאַלש איז פון דיין טויט דער קלאַנג,
און ווי אַ טהוי־נעבעל צופלאַסען איז
מיין טעמפעל, און — געוואָרען איז מיר באַנג...

איצט האָב איך וויעדער דיך... דו קוסט און פּרעגסט : —
„וואַרום איך זיפּי, וואַרום מיין אויג איז פייכט ?
„צי האָב איך דיך פאַרגעסען שוין ?...“ מיין קינד,
דיין בילד האָט קיינ מאַל ניט פון מיר געווייכט...

עם איז מיין געץ געווען... זיין קאפ געציערט
האט יעדער דימענט וועלכען כ'האב פארמאגט,
איצט האסטו מיט דיין לעבעדיגען לייב,
אליין דיין שענע טויט-געשמאלט פאריאגט...

1909

טרוימען און טרעלען

דאס ניט געזונגענע ליעד

1.

ניט געזונג'נעם ליעד! —
דו פרעססט די ברוסט,
מיט פיין און לוסט...

דו גלענצסט און גליהסט,
און דופטסט און בליהסט,
און רופסט און ציהסט,
און האָסט קיין ווערטער ניט...

ווי לאַקסטו מיך,
ווי פלאַגסטו מיך!
ווי דריקסטו מיך,
ווי קוויקסטו מיך!

ווי פליקסטו און בעגליקסטו מיך,
ווי שטיקסטו און ענמציקסטו מיך,
א ניט געזונג'נעם ליעד!

ווי העל אנטפלעקסטו זיך,
ווי שנעל פארמעקסטו זיך!
קוים ווייזטו זיך דערשרעקסטו זיך,
קוים וועקסטו זיך שוין עקסטו זיך,
א ניט געזונג'נעם ליעד!

קוים מויכסטו אויף, פארגעהסטו שוין,
קוים הויכסטו, גלייך פארוועהסטו שוין,
קוים שפיר איך דיך,
פארליר איך דיך,
א ניט געזונג'נעם ליעד!

2.

אין זומער־אבענד ווען דער זון־ראד ראָלט
אָרונטער אויף די לעצטע מערב־טרעפּ,
און ס'פונקלען אויף די בלאַע פעלזען־קעפּ
טורבאַנען פון צוגליהמען אופיר־גאַלד —
ווען אין ענמציקטע פויגעל־קעהלען,
פאר'חלש'ען די ניט־דערפייפטע טרעלען,

און וואלד און וועלען
 אין זיסער אונמאכט שווייגען ;
 און גיעריג זויגען שטומע צווייגען,
 דעם לעצטען אָפּשויך פון דעם הימעל'ס גלום —
 דאָן הער איך דיך, אַ נימ געזונג'נעס ליעד,
 אין יעדען שנעלען פולס-שלאג פון מיין בלוט,
 דאָן צינדט מיך אַן דיין פייער-רוטה...
 דאָן בין איך אין דיין צויבער-קייט געשמידט,
 אַ נימ געזונג'נעס ליעד !
 דען דו ביזט גרויס און שען,
 אַ נימ געזונג'נעס ליעד,
 און איך בין שוואַך און קליין,
 און האָב קיין ווערטער ניט...

3.

אַ נימ געזונג'נעס ליעד ! —
 ווען ס'קומט דעם הימעל'ס הייליגסטער מאַמענט,
 ווען ס'שפּרייט די מיטערנאַכט די שוואַרצע באַלזאַס-פּליגען,
 ווען פון געהיימע טעמפלען עפּנען זיך די רינגלען,
 און פול מיט טיעפע סודות יעדער שטערען ברענט —
 ווען אין זיין דונקלער בלעטער-קאַמער,
 דער פעלד-גריל קלאַפּט זיין כּשוף-האַמער ;

ווען אין דעם טינט־געפארבמען זומפ,
די זשאבעס קוואקען ריטמיש־דומפ;
ווען טרינקענדיג דער פינסטערקייט'ס פארפום,
דער גליה־וואַרעס מיט פייער־פּים מאַנצט אום...
און ערגעץ פון אַ ווייטען בוים־שפיץ קלאַנט
די נאַכטיגאַל, פון זיסען וועה גענאַנט —

דאַן קלינגסטו מיר,

אַ ניט געזונג'נעס ליעד! —

דאַן ווינקסטו מיר,

פון אלע שטערען,

דאַן ברינגסטו מיר

אין ד'אויגען טהערען,

דאַן דרינגסטו מיר,

פון ווייטע ספערען,

ווי ס'ראַלען פון פאַרהילמע אַרגעל־רעהרען,

ווי ס'רוישען פון געהיימע וואַסער־מעערען,

ווי טויזענד פעלדער פול מיט זאַנגען

וואָס שושקען פאַר'ן שניט —

אַ ניט געזונג'נעס ליעד! —

דאַן הער איך דין און קען דין דאַך ניט פאַנגען,

אַט האַב איך דין, אַט ביזטו שוין פאַרגאַנגען,

דו שענסטער פון געזאַנגען,

דו ניט געזונג'נעס ליעד! —

ווי רייצסטו און באטריןקסטו מיך,
ווי פלייצסטו און פארשלינגסטו מיך,
א ליעד וואס האט קיין ווערטער ניט...

4.

ווען די געדיכטע נאכט־כמארעס זיך טהיילען,
און לויפענדיג פון פינסטרע וואלקען־היילען,
רייסט דורך זיך דער לבנה'ס רונדער ראנד,
און גייסטער מיט א' אונגעזעה'נער האנד,
פארשפרייטען איבער דעם אוקיננס' וואלען,
א שמאלען פערל־באנד,
א שמעג פון שימער און פון שטראהלען,
א בריק פון ליכט, געשפאנט
פון האריזאנט צום לאנד —
און לינקס און רעכטס,
דער תחום זיך הויבט און ברעכט,
באלד מיט דעם אנגסטען - קרעכין,
פון אנגעקויטע קנעכט,
באלד מיט דעם זיגרוף פון געפעכט —
דאן האב איך דיך פארנומען,
א ניט געזונגעם ליעד! —
געזעהן דיך אין דעם הימעל'ס שטומען,
דערקענט דיך אין דעם וואסער'ס כרומען,

א נים געזונג'נעס ליעד ! —
דאן האָב איך דיך דערפיהלמ,
אין אַל' דעם צויבער פון דער הויך,
אין אַל' דעם שוידער פון דער נידער,
אין אַלצדינג וואָס איז ווייך און בלייך,
אין אַלצדינג וואָס איז וויסמ און ווילד,
און כ'בין געווען געפילמ
מיט טרוימען פון טיטאַנען,
דאָך כ'בין געשטאַנען,
א מאַכטלאָזער, אַ מידער,
און האָב קיין ווערטער נים געפונען...

קוים האָב איך דיך געשפונען,
שוין ביזמו מיר צורונען,
און כ'האָב דיך נים געוואונען,
א נים געזונג'נעס ליעד ! —

.5

א נים געזונג'נעס ליעד ! —
ווען ס'רייסט די שוואַרצע קודלעס פון דער נאַכט,
דעם שטורעם־וועטער'ס לויז־געלאָזמע מאַכט ;
ווען ס'ברעכט זיך אָפּ פון קייט דער אוראַגאַן,
און בייטשט מיט לאַנגע בליצען זיין געשפאַן,

און ווארפט זיך אויף די הויכע פעלזען-ווענד,
 און וויגט די בערג אויף זייער פונדאמענט,
 און ווירבעלט צווישען ערד און הימעל,
 באגלייט פון דונער'ס קראך-געטימעל —
 דאן הער איך דיך אַ ניט געזונג'נעם ליעד!
 דאן שפרינג איך אויף אַ ניי-באלעכטער,
 שוין ריהרט מיך אַן דיין קעניג-צעפטער,
 און ס'שטראַמט דורך מיינע גליעדער,
 די לאנג פאַרלאַנגטע גנאָד,
 דער ציטריג-צארטער סוד,
 דאָס הייס-געגאָהרטע ליעד,
 דאָס ליעד פון אלע ליעדער...

שוין ברעכט דער גייסט די צאָמען,
 שוין איז דאָס הערץ אין פלאַמען,
 שוין פלאַקערט דאָס געבליט...
 אַט איז עס... נאָך אַ טריט —
 און ס'קומט דאָס ניט געזונג'נע ליעד...
 ווי ווייס עס שטראַהלט!
 אַט באלד... אַט באלד...
 אַ פאַסיג וואַרט און פעסט געבונדען
 אויף אייביג איז די ליכט-געשטאַלט...
 דאָך וועה! ... שוין איז דאָס בילד פאַרשוואַונדען —

איך האָב עס נים באַצווואונגען,
דאָס נים געזונג'נע ליעד,
מיר איז צו זינגען נים געלונגען,
דאָס נים געזונג'נע ליעד...

1910

כאַטש אַ מרעהר

ליד בײַן מעהר די גאַלדענע צייט ניט מקנא,
פון יוגענד און גלויבען און גליק,
ווען מיר האָט אין הערצען דער פרייהלינג געלוכטען,
און מאַי האָט געלאַכט אין מײַן בליק...

דאָס הערץ איז פאַר'חושב'ט, דער קאַפּ איז געבויגען,
עס איז גאַר ניטאָ מעהר דער מוטח
צו טראַכטען פון דאַמאָלס — עס גלויבט זיך שיער גאַר ניט,
אַז ס'איז ווען אַמאָל געווען גוט...

גאַר אײַן זאַך, אײַן אײַנציגע בײַן אײַך מקנא,
און קען ניט פאַרגעסען נאָך יעצט:
די מהרער וועלכע האָט ווי אַ רעגען אום זומער,
די אויגען מיט פרישקייט באַנעצט...

דאן פלעגען די שמערצען ווי נעבעל צוריינען,
די וואַלקענס צופליהען גאָר שנעל,
די ברוסט פלעגט זיין פרייער, דער קאָפּ פלעגט זיך הויבען,
די וועלט פון דאָס־ניי ווערען העל...

איצט זיינען די ליידען ווי פינסטערע קריהעס,
דאָס הערץ איז אַ פעלזיגער שטיין,
ניטאָ וואָס זאָל שמעלצען די פראַסטיגע אייזבערג,
און מאַכען די פעלזען צוגעהן...

דער שטיין ווערט אַלץ האַרמער, די לאַסט ווערט אַלץ שווערער
און דריקט וואָס אַ רגע אַלץ מעהר,
עס בעט זיך אומזיסט די פאַרקלעמטע נשמה:
אַ טרער כאַטש, אַן איינציגע טרער...

1892

א טרוים

מיר האט זיך גע'חלום'ט, ארום איז געלעגען
א שווארצע פארוואַלקענטע נאכט,
און איך בין געשמאַרבען, און ליעג אין א'ן ארון
פארמאכט...

איך האב דורך א שפעלטעל, געזעהן ווי א שמערען
טאנצט אום מיט א טרויריגען שייך,
געוואוסט אז דאס קוקט מיין נשמה אין ארון
אריין...

דער ווינד האט געוויינט... ס'איז קיין מענש ניט געוועזען
צו לאזען א'ן איינציגע טרער,
דער שמערען אליין האט געשוועבט און געציטערט,
אלץ מעהר...

1892

פ ר ע מ ד

מיר האט זיך גע'חלומט א בר-מנן בין איך
און שטייג פון מיין קבר ארויס,
און וואנדער ארום אין דער נאכט דורכ'ן שמעדמעל
און זוך אונזער הויז...

געזיפט האט פון הימעל א רעגען א דינער
און האט מיינע ביינער פארקיהלט,
און פריהרענדיג האב איך אין מיינע תכריכים,
זיך פעסטער געהילט...

דאן האב איך דאס הויז פון מיין מוטער געפונען,
און האב אין די טהירען געקלאפט :
„א מאמעניו עפען! דורך מיינע תכריכים
דער נאכט-רעגען זאפט...“ —

„א מאמעניו עפען! א מאמעניו עפען!“
אומזיסט איז געווען מיין געבעט...
דער נאכט-זוינד געצופט האט די טויט-קליידער מיינע
מיט מיינוועל-געשפעט...

„א מאמעניו עפען! א מאמעניו עפען!“ —
דאך איך בין געבליבען פארשעמט,
דער ווינד האט צוריק צום בית עולם געיאגט מיך:
„דו ביזט זיי שוין פרעמד!“

עב עב

פון פריה ביז שפעט

איך כאפ זיך אויף ווען ס'ברעכט דער טאג ארויס,
און ס'ליעגט דער גראער טהוי נאך אויפ'ן גראז,
איך זעה ווי מארגען קומט אוועק די נאכט,
און פון איהר שווארצען בעט די וועלט ערוואכט
און פרעג: צו וואס?

און ווען דער לאנגער מידער טאג געהט אויס,
ווען אויף מיין פנים וועהט דעם אבענד'ס בלאז
און בלאע נאכט מיט שטערענשיין קומט אן,
נאך חזר איך דעם זעלבען טרויער-טאן,
און פרעג: צו וואס?

1909

מײן שטערען

פון צווישען די שטערען אין הימעל,
אין איינעם זיך האב איך פאליעכט,
און קוק איך ארויף צו דעם שטערען,
דאן ווער איך באקלעמט און באטריכט...

עס לייכט דאך דער שטערען פאר יעדען,
וואס ווערט עס נאר מיר אזוי באנג?
עס פינקלען דאך טויזענדער שטערען,
פאר וואס נאר קוקט ער אזוי קראנק?

צי איז דאס מײן מזל וואס בליצט דארט
און שפיעגעלט פון הימעל זיך אפ? —
צי איז עס דאס אויג פון מײן מלאך,
וואס גריכט מיר זיין מיטלייד אראפ?...

1892

אן עולם קמן

איך האָב מיר אַ וועלטעל באַזונדער,
געשאַפֿען פֿאַר מיך בלויז אַליין,
מיט אייגענע ווינטערס און פֿריהלינגס,
מיט אייגענע פֿרייד און געוויין...

דעראויסען איז ווינד און געווימער,
און בליצען און דונער און קראַך,
און איך בין באַשיצט אין מיין פעסטונג,
און קוויק זיך מיט פֿריהלינג און לאַך...

און אָפֿט ווען די וועלט איז פֿאַר'יוס'טוב'ט,
מיט בליהונג און בלומען געקליידט,
באָדעקט איז מיט חושך מיין ווינקעל,
און ס'פֿריהרט דאָרט און שמורעמט און שנעעט...

1902

ווער וויים

פ אַרקלונגען אין יוגענד'ס אַרקעסטער,
די כּשוף־קאַפּעליע איז שטום,
פאַרלאַשען די צויבער־באַלויכטונג,
און וויסט איז און פינסטער אַרום...

בלויז איינער אַ נגון פּער, יתום'ט,
דעם טויטען אַרקעסטער קלינגט אָפּ,
קרימט איבער אַליין אין דער פינסטער,
דעם ליכטיגען טענער־גאַלאַפּ...

אַזוי ווי אַ פּליעגעל וואָס זשומעט,
אַרום אַ געשטאַרבּענעם'ס כּעט —
ווער וויים צי עס זשומעט אבילות,
צי ס'מאַכט פּון דעם טויטען געשפּעט? ...

1908

א

ווערטער-דאמפף

ווערטער קלייבען, ליעדער שרייבען —
לאנג שוין האָט עס מיר דערעסען,
פון די וואונדען אין מיין הערצען,
ליריש-זיסען וויין צו פרעסען...

כ'האָב געמאַכט פון מיינע וועהען
אַ מוזעאום פאר די בליקען,
אום ציקאַווע לעזער זאַלען,
מיט דעם דיכטער'ס פיין זיך קוויקען...

ניין, איך וויל קיין פערז ניט פלעכטען,
וויל קיין גראַמען מעהר ניט שפינען,
כ'וויל מיין ליידען מעהר ניט לאַזען
אין אַ פוסטען דאַמפף אַנטרינען...

כ'זויל קיין איינציג ליעד ניט זינגען,
כ'זויל קיין איינציג וואָרט ניט זאָגען,
לאַז דער וועהמאַג זיין פאַרבאָרגען,
און פאַרשטיקט דאָס הערין מיינס נאָגען...

אפשר וועט מיך רייכער מאַכען,
יעדעס ליעד וואָס ניט געזונגען ? —
אפשר וועט מיך שטאַרקער מאַכען,
יעדע טרער וואָס כ'האַב פאַרשלונגען...

1906

שפעמע בלומען

עפויילט אין הארצען האבען,
דער יוגענד'ס טויטע קווייטען,
און פוילענדיג דארט פלעגען
א גיפטי-גערוך פארשפרייטען...

דאך בלומען-קערנער זיינען,
געוועזען טיעף באגראבען,
און נייע שמענגלעך איצטער,
גענומען שפראצען האבען...

ווי גיב איך זיי א נאמען,
די שפעמע ווינטער-זאנגען? —
זיי רייצען ס'אויג, דאך וועקען
אין ברוסט ניט קיין פארלענגען....

ווי רופ איך אן די בלומען,
וואס האבען ניט קיין ריחות,
דאך שפרייט פון זיי זיך עפעס
וואס וואונדער-מילד און ווייך איז? ...

1908

דעם שיקזאלם שפאם

שױאַרצער שיקזאַל גיפטיג איז,
דיין שפאַסען און דיין יעקען,
געצױאונגען האַסטו מױנע פּים,
אין לעהם און קױט צו שטעקען...

פאַר'תפיסה'ט האַסטו מיר דעם גוף,
אין דיקען זומפּ פון לעבען,
דאַן האַסטו פּליגלען בײַ דער זײַט,
צום פּליהען מיר געגעבען...

וואָס טױגען פּליגלען הימעלשע,
ווען כ'קען קײן גלײַעד ניט רײהרען? —
ווען כ'דאַרף זײך היטען כ'זאַל דיין גאַב
מיט בלאַטע ניט באַשמירען? ...

וואס טויגען דיינע פעדערען,
ווען כ'בין א'ן אַנגעפעכטער ? —
אַ שיקזאל, ביטער איז דיין שפּאַס,
און גיפּטיג דיין געלעכטער...

1908

כת ליצנים

עדענקסטו די מעשה — געלעגען
א העלד אין אין תפיסה געשמידט,
ער האט ניט געקענט זיך באוועגען,
געקייט איז געווען יעדעס גליעד.

אין ברוסט אבער האט עס געשלאגען,
דאס בלוט האט מיט לעבען פולסירט,
און פלעגט אלע שרצים פארזאגען —
זיי האבען דעם העלד ניט באריהרט.

איין מאל אין א וויסטען פריה-מארגען
איהם איז די נשמה ארויס,
און ס'האט זיך שוין מעהר ניט פארבארגען
די מיאוס'סטע מינדעסטע מויו...

געקומען אין הויפענס צו לויפען...
זיי האבען דעם קבר דערפיהלמ,
דערשפירט אז אין הארצען און שלויפען,
דאס מוט היגע בלומ איז פארקיהלמ...
* * * * *

אזוי ווי א פאלק בתליצנים,
באלאגערען שרעקען מיין ברוסט,
זיי האבען זיך אלע, הפנים,
אז איך בין געשמארבען, דערוואוסט...

פארלאשען דער שימער פון האפען
וואס טרייבט אלע שדים אוועק,
און מוח און הערץ זיינען אפען
פאר יעדער פאנטאזיע פון שרעק...

1904

א יום טוב — א יאהר-צייט

אט הער איך זיי דאכט זיך, די לופט איז געפילט
מיט טויטע פארקלונגענע טרעלען,
אט זעה איך זיי דאכט זיך, דער הימעל איז שווארץ
מיט טויזענדער בר-מן קעהלען...

דאס זיינען די פויגלעך פון לאנג שוין צוריק,
מיט וועלכע מיר פלעגען זיך קוויקען,
דאס זיינען די פריהלינגס וואס האבען אמאל
אונז צוגעזאגט פריידען און גליקען...

א יום-טוב איז היינט, און א יאהרצייט איז היינט,
דאך מיר ליגט דער יאהרצייט אין זינען,
די בלומען די טויטע — פאר זיי נאר קען איך
אין עכא אין הערצען געפינען...

1909

הזכרת נשמות

דער פרייהלינג האָט באַנייט די וועלט,
מיט פרישע קאַלירען און דופטען,
דאָס אַלטע איז פאַרגעסען שוין,
דאָס נייע פאַר'כשמים'ט די לופטען...

און איך טראָג אַלין נאָך זיך אַרום,
מיט מיינע פאַרוויאַנעטע קווייטען,
מיך האַלט דער עכר צוגעשמידט
מיט זיינע פאַרזשאַווערטע קייטען...

מיך ציהט אַ טויטער בלומענשאַץ,
וואָס לאַנג שוין אין פינסטערען תהום איז,
און ווען אַרום מיר בליהט און לאַכט,
זיך איך און בין מזכיר נשמות...

1905

מיין סוד

און פיעל איך זאל ניט זינגען אייך,
איהר וועט בלויז פונקען קריגען,
די פלאם — די פלאם זי בלייבט ביי מיר
פארשלאסען און פארשוויגען...

און פיעל איך זאל ניט זאגען אייך,
איהר קריגט בלויז וועלען-שפריצען,
דעם ים — דעם ים וועל איך אליין,
פאר זיך אליין באזיצען...

און פיעל איך זאל ניט דיכמען אייך,
און פון מיין וועלט דערצעהלען,
מיין סוד — מיין סוד וועט קיינער ניט
מיט מיר אין לעבען טהיילען...

1909

אױר-ױאנדערער

אױך האָב די װעלט אַרומגענומען,
און צװישען שמערען אומגעפּלױגען,
אױך האָב געשפּייזט זיך מיט פּאַרפּומען,
און שמערען־שיין אַלס טראַנק געזױגען.

און דו ביזט אין דיין שמאַלען צימער
געזעסען און דיין גוף געװאַרעמט,
דיין קינד געצערטעלט, און דיין פּרױענצימער,
צופּריעדען און באַגליקט, אומאַרעמט...

און אױך האָב שפּאַטיש דיך באַדױערט —
דיין קליינעם נעסט מיט קליינע פּרױדען,
דיין קליין נשמה'לע, פּאַרמויערט
אין שטילען מינאַטור - גן־ען...

אצונד בין איך פון רוים ארונטער,
און קלאפ אין דיינע מהירען, חבר :
א עפען, קרעפטיגער, געזונדער,
דעם קראנקען וואנדערער פון אויר.

איך האב די וועלמען דורכגעדרונגען,
און קיינע איז ניט מיינס געווארען,
איך האב פון זונן און גלום געזונגען,
און איך אליין בין שיער פארפרארען...

איך בין דורך רייכטהימער געשוואומען,
און ארעם איז מיין הערץ געבליבען ;
א, ברודער מיינער, כ'בין געקומען,
דיין קליינעם נעסט צו לערנען ליבען...

1909

שמעריץ-שכרות

יך האבען די אייגענע ליידען פארגיפטעט,
און כ'בין ווי פאר'שכור'ט פון זיי,
איך רייס אלע פלאסמערס אראפ פון די וואונדען,
און לאב זיך, בארוישט פון מיין וועה...

1908

פאָלגענדע ביכער זיינען ערשיענען פון פערלאַג "יהואש"

נייע שריפטען פון יהואש, שען געבונדען :

\$1.00 ערשטער באַנד

\$1.00 צווייטער באַנד

\$1.00 ישעיה, איבערזעצט פון יהואש, שען געבונדען

איוב, שיר השירים, רות, קהלת, איבערזעצט

\$1.00 פון יהואש, צוזאמען אין איין באַנד

\$1.00 הייאָוואַשה, איבערזעצט פון יהואש, שען געבונדען

צו בעקומען ביי אלע בוכהענדלער.

Yehoash Publication Society

85 Canal Street

New York

